

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 21 korona.
Egy héra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 25 korona.
Egy héra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos peit sor egyzer 20 fill.
minden következőnél 10 fill.

Nyitási ára 40 fill.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

Arad, 1906.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Péntek, február 23.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vesérelkek: Aradi sztrájkok.
- A delegált aradi járásbírósg.
- Iskolaorvosok.
- Barabás Béla fogadtatása.
- Budnay és Boda.
- Megestromolt községháza.
- Keszárnyai eset.
- Az új választások.
- A királyi biztos működik.
- Betiltott népgyűlések.
- Egy honvéd és egy urinő.
- Egy híres bankóhamisító Aradon és Makón.
- Kormánybiztosok és főispánok.
- Tárca: Eliz büszkesége. Irta: Szabó Ferenc.
- Csarnok: Sherlock Holmes újabb kalandjai.
Irta: Conan A. Doyle. Fordította: Róth László.

Aradi sztrájkok.

Arad, február 22.

A vaggongyárban sztrájk van. Napok óta eredménytelenül folynak a tárgyalások, békítési kísérletek. A munkások bérfelemelést kérnek s a gyár, — mely a munkahiány miatt csakis emberi szempontokból tizedelte meg a munkássereget — nem hajlandó a kívánalmaknak eleget tenni. Tavaly szintén sztrájkba léptek a vaggongyáriak s akkor az igazgatóság a legmesszebbmenő kedvezményeket engedélyezte, jöllehet már akkor is csak nagy anyagi veszteséggel volt képes az üzemet fenntartani. A munkások ettől vérszemet kaptak s ma — az ipari pangás végtelenül szomorú napjaiban — nehezen indokolható munkabeszüntetéssel

akarnak újabb béremelést elérni. A gyár pedig azt tartja, hogy ez a mostani bérmozgalom csak beteges elfajulása a modern szociális bérpolitikának.

Az aradi építőipart is újabb sztrájk fenyegeti. A köműves munkások — akiknek három év előtti nagy sztrájkja oly viharos lefolyású volt — az ideai tavasszal megismételni készülnek az elkeseredett harcot. Ismét megáll a munka az állványokon és beszünik talán a műhelyekben is, amelyek az építőipar számára termelnek.

Magyarország ma nagy válságban vergődik. Szerencsétlen politikai helyzetek, rossz gazdasági évek s az ezekhez fűződő szomorú következmények az ország kereskedelmét és iparát évtizedekkel vetették vissza. Mindaz, amit a legujabbkori fejlődés teremtett, minden előhaladás, erősödés: egy csapásra dőlt meg. Fájdó szívvel kell látnunk, mint csappan meg hiteünk, hogy fogyatkozik a külföld bizalma s a közel jövő nagy gazdasági válsága előre veti sötét árnyékát. Gyárakban, műhelyekben; hol ezelőtt zajos gépzakatolás, szorgos munkásemberek vidám zaja szólt: ma kietlen üresség honol. A munkaadók amennyire csak lehet, redukálták az üzemet, melynek nem lehet semmi célja akkor, mikor az iparcikkek értékesítése elől el van zárva minden út. Az ország belsejében a szegénység ütötte fel tanyáját: kiki örül, ha a mindennapi falatjához jut és sem kedve, sem pénze nincs ahhoz,

hogy bár szükséges, de nem nélkülözhetetlen ipari cikkeket vásároljon. A külföld pedig egyre távolodik, napról-napra apadnak a megrendelések, az idegen tőke aggodó előrelátással igyekszik a magyar vállalatokon tudadni: szóval, hiányzik minden érdeklődés, minden kedv.

Ily körülmények közepette az annyira rettegett válságnak be kell következnie. A kivitel megszűnt, az ipari termelés szünetel, ennek következtében a behozatal egyre nő, ami annyit jelent, hogy nemzeti vagyonsodás helyett a teljes elszegényedés lejtőjére jutottunk. A sors könyvében így volt ez megírva; a szellő suttagását senki sem akarta észrevenni, a vihar romboló erejét pedig ki tudná megakadályozni?!

Amikor ilyen sajnálatos idők jármát nyögi gazdasági életünk, nagyon veszélyes dolog, ha a munkás osztály bérmozgalmakkal akarja megölni azt a kevés életet is, mely kereskedelmünket és iparunkat még felszinen tartja. Mert nincs munka, mert minden termelésnek leszállt az értéke, mert a fogyasztási kör megszűkült: azért fizessen a munkaadó nagyobb bért, szabja rövidebbre a munkaidőt. Nos hát, a mai viszonyok között ez már nem reális szociál-politika, de nagyon is kétélű fegyver, mely keresztül akar vágni minden érdeken, mely ömagáért felakarja áldozni egy ország érdekét.

Aradon mindenkor rokonszenv kísérte azokat a mozgalmakat, melynek célja az emberi munka értékének felemelése, meg-

Eliz büszkesége.

Irta: Szabó Ferenc.

Eliznek azon az egy kedveskedésen kívül, hogy mamája franciásan ma chère Lisette-nek szöli, semmiféle értékben kifejezhető hozománya nem volt. E rovatba sorolom a fennhíjjást is, mely Indus hercegekkel, mesésen gazdag hrajakkal és csodálatos hős lovagokkal népesítette be egykor a fényes lányálmokat.

Apja nagy- és kisajtai Ajtai Tibor maga is abból a tőkéből éldegélt, melyet a régi boldog idők emlékeül hírnévben örökölt a török- és németverő ősöktől. Ő ezen nagyjelentőségű tőkét olyan bölcsen kamatoztatta, hogy nemcsak árvaszéki ünökséget vivott ki magának, hanem még Margit asszonynak is jutott belőle egy francia mamzell, aki a fogyatékos szakismeretek mellett a szakácsnői szerepet is betöltötte.

A boldog vő: Kis István királyi mérnök annyira nem tartozott a török- és németverő ősök egyenes leszármazottjai közé, hogy közvetlen életadóját: Kis István szűcsmester urat megbotránkozás nélkül sohasem emlegethette Eliz asszony s hacsak lehetett, két s-sel írta a nevét; ismeretlen körökben pedig hangzatos mesét tált fel a nagyszentiványi Kiss-ekről, akiknek egyike hadvezér volt Mátyás király idejében. Ettől származott az ura, mivel hogy másként nem is ment volna hozzá feleségül.

Mindaz azonban az egy s-sel írt Kis István háta mögött történt, ki annyira nem szégyellte a származását, hogy — elgondolni is szörnyűség! — alkalomadtán még el is cicskedett vele. Többet mondok: a kiváltságokból kizárt néposztályt merészen szembeállította a csak bókoini tudó, degenerált koncessókkal, a durva sártömeget tehát a büszke fényvel, mely azonban csak a múlt napsütésétől sugáros, akár a hold. Ilyen obszkurus felfogás!

Itt is főlegleges mondanom, hogy Kis István királyi mérnök, ezen drasztikus világnézetét nem a magához hasonló parvenük között merte nyilvánítani, hanem egyenesen Eliz asszony előtt mondotta el, hogy a hőbortos gondolatok vesszőparipájáról leszállítva, józan, megálázkodó, nemes asszonyt formáljon belőle. Azt akarta, hogy benne, általa tisztelje, szeresse a törekvő szegényeket, akiket nem a fényes név, hanem a szorgalom, a tehetség: e homokszemek közt csillámló arany emelt föl a névtelen semmiből.

De nem sikerült. Eliz olyan végtelen magasban képzelte magát Kis István meg a többi szimplanevű ember fölött, hogy akaratát feltétlen parancsnak tartotta, melyet hálaképpen kell megfogadni a Kis Istvánféle embereknek, amiért közéjük leereszkedni kegyeskedett. Kis István azonban, mint általában ezek a sokat tanult, erősen fegyelmzett lelkű emberek, ilyenkor borzasztó hidegen kacagott s igyekezett bebizonyítani az emberek közti egyenlőséget, ugyszintén annak a pókhálónak törékeny

semmi voltát, mely a sors mérlegét himbálja. Ma az egyik ember fönt van a magasban, holnap már a sárba kerülhet. Okos ember nem szokta kicsinyes szempontok, főleg születés szerint osztályozni a világot. Csak egy nagyság van a földön: a szellemfenség s a kijegesedett karakter.

Balga Kis István! Reformátornak, asszony-szelidítőnek gondolta magát s nem vette észre hogy józan okos szavaival megannyi vihart támaszt, melyek hamarosan sötét felhőkkel fújják tele a házasságot égboltját. Eliz ilyenkor haragos váddal írt az anyjának:

— Milyen életem van emellett a paraszt mellett, milyen életem van! Képzeld csak ma chère, degenerálnak nevezi az előkelőséget. A cserző vargákról pedig úgy beszél, mint a teremtes kvintesszenciájáról...

A napról-napra gyűlő felhőkből egyszer nagy zivatar támadt. Epp karácsonytájt történt, ezen az ismerősöket, jóbarátokat összehozó nyári ünnepen, a mikor Kis István értésére adta Eliznek, hogy a szent napokra meginvitálta a szülőit. Szegények úgy sem vettek még részt a boldogságukban, azt hihehnék, hogy kitagadták őket a családi kötelékből. Hogy fájhat e gondolat nekik, akik tisztos szegénységükkel sohasem adtak okot a lenézésre.

Ilyen megalázó pórias gondolat, hogy a nagyuri jóbarátok, előkelő asszonyok egy asztal mellé kerüljenek a foltozó szűcsökkel! Halatlan örült kívánság!

becsülése volt. A fejlődés örök törvénye az, hogy mennél jobban megy előre egy társadalom a haladás útján, annál nagyobb lesz az emberi tevékenységek ázsója. Mi is megértettük és méltányoltuk a sztrájkmozgalmak ezen alapdokait, de a napok óta folyó vaggongyári és a most készülő építő-sztrájkknak nehezen található jogos alapja és nincs a sikerre semmi kilátása.

Fokozza a veszedelmet, hogy a vaggongyáriak mostani sztrájkja csak előjáték annak az *általános bérmozgalomnak*, melyet az egyes szakcsoportok terveznek. A kőművesek sztrájkja már küszöbön áll s utána következnek a többi szakcsoportok. De mozgalmakkal aligha fognak visszhangra találni a közvéleménynél. Ma a tőkének válságosabb a helyzete a munkáénál. A munkás erejét, tudását csak érvényesítheti valahogyan, de az ipari tőke tértelenségre van kárhoztatva, ami óriási veszteséget jelent nemcsak egyesekre, de a nemzeti vagyonosodásra nézve is. Egy rosszul sikerült sztrájknál többet ér a jövőbe vetett hit, hogy el fog jönni az az idő, mikor a fejlődés és haladás természet szerű törvényei fogják javítani a munkabérekét és szanálni a munkástársadalom sérelmeit.

A delegált aradi járásbíró.

(Ujabb kiküldés.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 22

Tegnap lapunkban a *Figyelő* című, Kristóffy József belügyminiszterhez közel álló könyv-matos tudósítása alapján megirtuk, hogy Honfővármegye törvényhatóságának megbízásából Czobor László alispán kilakoltatási pört indított Szabó Mihály főispán ellen. A február 16-ki Ipolysági járásbírói tárgyaláson a főispán képviselője nem jelent meg, mire Fekete járásbíró ítéletileg kimondta a főispán kilakoltatását. A járásbíró később helyt adott Molnár Béla dr., a főispán képviselőjének igazolási kérelmének és az érdekeltései kifogásnak, melyben Molnár dr. más járásbíró delegálását kérte. Ennek folytán Fekete járásbíró az érdekeltései kifogás elbírálása végett az iratokat fölterjesz-

tette Lányi Bertalan igazságügyminiszterhez. Az akták áttanulmányozása után Lányi akként döntött, hogy a honfőispán kilakoltatásának tárgyalására az aradi járásbíró delegálta.

Az aradi járásbírósnál, ahová az ügyiratok előreláthatólag már a legközelebbi napok egyikén megérkeznek, Babó Iván kir. járásbíró fogja az ügyet letárgyalni, miután az A-tól a C betűig az alperesek ügyei az ő hatáskörébe tartoznak.

Ezen a delegáción kívül újabb bírósági kiküldés is történt, amennyiben a kilakoltatott békési főispán ügye fölött is idegen bíróság fog határozni.

A gyulai kir. járásbíró ugyanis Krcsmarik János békési főispánt kötelezte, hogy Békésvármegye székházának főispáni lakását — felebbezésre való tekintet nélkül — hagyja el. A rendkívül érdekes perben Nagy Kálmán királyi járásbíró hozta az ítéletet, amely ellen az alperes főispán ügyvédje útján felebbezést adott be. Rendes körülmények között a gyulai törvényszék, mint sommás felebbeviteli bíróság létezett volna másodfokulag a perben, azonban az alperes a gyulai helyi viszonyokra való tekintettel úgy találta, hogy a gyulai törvényszék bírái nem tudának elfogultság nélkül létezni az ő perében és éppen ezért más bíróság delegálását kérte.

Az igazságügyminiszter helyt adott az alperes kérésének és a kilakoltatási per másodfokban leendő elbírálására a nagyváradi törvényszék, mint sommás felebbeviteli bíróságot delegálta. A politikai vonatkozású ügyben, amely icánt jogász körökben óriási az érdeklődés, a nagyváradi törvényszék március hó 25 ére tűzte ki a felebbeviteli tárgyalást.

Iskolaorvosok.

(A gyermekek egészsége.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 22

Sokan azt mondják: a politikai helyzet követelménye, ellenezni mindent, amit ez a kormány vagy bármelyik tagja csinál. A tárgyilagosság azonban mégis rákényszeríti a legszelésebb ellenzék is, hogy ez alól az általános szabály alól kivételt tegyen. A hivatalos lap mai száma Lukács György közoktatásügyi miniszter rendeletét és kapcsolatosan új sza-

bályzatot közöl az iskolaorvosok kiküldetéséről és alkalmazásáról. Ez régi törvényes intézkedés végrehajtása. Lukács most is, máskor is tanujelét adta annak, hogy van érzéke a nemzeti és szociális törekvések iránt egyaránt és el kell róla ismerni, hogy annyira, a mennyire az áldatlan viszonyok engedik, dolgozik és cselekszik. A mondott rendelet így szól:

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter 1906. évi 14.532. számú rendelete, valamennyi vármegye kir. tanfelügyelőjének és tanfelügyelői kirendeltség vezetőjének. A közegészségügy rendezéséről szóló 1876. évi XIV. törvénycikk 19. §-a szerint „a gyermekek egészségi állapota hatósági felügyelet és intézkedés tárgyát képezi”. Kívánato: is, hogy a nép gyermekei ilyen felügyeletben részesüljenek. Mert míg a középiskolákban már 1886 óta működnek iskolaorvosok, addig ezen felügyelet a népiskolákba járó nagyszámú gyermekeséggel szemben csak ragályos vagy járványos kór esetében nyer alkalmazást, holott nyilvánvaló, hogy éppen az elemi népiskolába járó sok száz ezer tanköteles gyermek egészségi állapotának az iskola körében állandó és egyenkénti szemmel tartása, gondozása nemcsak a gyermekeket óvja meg a bekövetkező veszélyektől, hanem egyaránt üdvös kihatást gyakorol úgy a családra, mint a községe.

E végből szándékozom egyelőre a nagyobb népességű állami elemi iskolákban iskolaorvosokat alkalmazni, akiknek nemcsak az lesz a feladatuk, hogy az állami iskolai helyiségeket és körzetüket közegészségügyi szempontból megvizsgálják, amiről az állami iskolai gondnokságok számára kiadott „Utasítás” 39. § a már gondoskodott, hanem az lesz a főcéljuk, hogy a tankötelezettség folytán iskolába kényszerített gyermekeket megóvják a tanulás és az iskolába járás által keletkező egészségügyi ártalmaktól.

Erhez képest az iskolaorvos feladatát első sorban az képezi, hogy az elemi iskolai tanulók egészségi állapotát, testi fejlődését a törvény-szabta tankötelezettség egész tartama alatt éber figyelemmel kísérje és e célból a népközlásban a szükséges vizsgálatokat megejtse és a szükséges intézkedéseket javasolja.

Amidőn az állami népiskolákban alkalmazandó iskolaorvosok számára kiadott „Szabályzat” egy példányát idezárom, értesitem a tan-

Eliz asszony ki is jelentette nyomban, sőt tudván visszafojtani a könyvet.

— Jól van... Hozza ide azokat az emberek. Azt sem bánom, ha a csizmadilákat is ide cődíti, hadd töltsék meg avas cserszaggal, meg szurokiliattal a házat.

Kis István mélyszélesen elpirult.

— Ne feleddje el Eliz, hogy azok a derék emberek az én szülőim!

— Bánom is én! Ha önnek kedve telik banna, hogy összecsockoltassa magát velük, nekem bizony nincs kedvem rá... Inkább még ma elhagyom a házat!

Kis István az egy s-sel irt emberek durvaságával rántotta fel a vállát.

— Ha kedved ilyen okból eludja hagyni a házat, ám tegye. Nem tartóztatom!

Eliznek a művelt társalkodóiból, meg a regényekből nem egy negyhágu frázis jutott eszébe, amelyivel kellőképpen ki tudta volna fejezni a lelkiállapotát, ha tesszem fel, Kis Istvánnak eszébe jutott volna, hogy szándékáról lebeszélje. Milyen megalázó dőllyel vágta volna a szemébe, hogy ők ketten más-más világban élnek: ő a magasban, Kis István pedig a sárban, amelyet meztelen lábakra pacsokolnak fel a rongyos, szurtos emberek: így tehát nem tudják egymást megérteni! Azonban Kis István a regénybeli lovagok szerepét nem öltötte magára, egyetlen engesztelő szava sem volt; híd-g nyugalommal pakolta össze mérőszereit s mintha vihar sem zúgott volna át a házon: kikocsikázott a határra.

Ezt a lelketlen durvaságot igazán nem lehetett elviselni: Eliz még aznap hazautazott.

Othon azonban gyökeresen megváltozott viszonyok fogadták. Margit asszony nem borult a válásra, hogy a régen eltávozott mamzell utmutatásai szerint elzengedezze: — Ma chère Lisette, jer védő szárnyam alá! Ez a védőszárny jócskán tolatlan volt. Arcs, a régi szer-tartásosan mosolygó, rizsporos arc, szintén kopott volt, melyet erősen megszurkült hajtincsek környékeztek; szemé mélyen beesett; hangja kellemetlen rikácsoló, akár a szegény siránkozó asszonyoké.

— Hát így állunk? — zövegte Eliz s le roskadt egy közönséges faszékre. Ekor látta, hogy egyetlen töltött szék sincs a szobában. A nagy szekrények, megannyi drága emlék a letűnt fényes időből, valami uton-módon lábra kelttek. Az ősek drága keretes képmásai helyett, melyek egykor büszkén tekintettek Elizre, szegény kis képecskék szomorkodtak a falon, holmi vidéki nagyságok, alispánok, szolgabírák, városi számvevők képei, odaaggatva, hogy ez zél is biztosítsák maguknak a régen lenézett kisemberek „konyér-mentő” szimpátiáját. Egy elhízott paraszti alak is volt közöttük. Eliz borzongva ismert rá. Nem régen írrok volt a megyén, azonban esze, szorgalma után mesés módon haladt főfele. Most rendőrkapitány, érdemkeresztje is van. Az a megkülönböztető pont, hogy két buzakalász hajolt fölője, valami olyanformát jelentett, hogy nagy- és kisajtai

Ajtai Thor ur már rá is szorult a kapitány ur becses partfogására.

— De hát mi történt itt, amióta nem voltam itthon?

Margit asszony bizony paraszti elkeseredéssel töröggette kezével a szemét. Efeledte, hogy ilyenkor a finom illedelem csipkével szegett batisztakendő használatát teszi szükségessé.

— Jaj, lelkem gyermekem, ugyancsak meglátogatott az Isten. Elvették mindennünket. Szegény apád azt hitte, hogy a régi világból való jó barátok közt hivataloskodik; tulságos lelkiismeretesen nem is látott a dolga után. Az lopott a keze alatt, aki akart... Ha nem lett volna a rendőrkapitány, hogy áldja meg az Isten! még börtöbe is jutott volna.

Eliznek az egész szomorú beszédből az a senki-semmitéle ember ragadta meg a figyelmét. Lám, minő különös szeszélye a sorsnak, hogy a nagy ősek utódának egy Kis István fele jött ment sietett a segítségére. Meg is kérdezte:

— Hát a régi jóbarátok, a nemes urak nem akarták pártját fogni?

— Nam azok, lelkem. Talán még a vádat is toldották, hogy ők juthassanak az apád helyére. Ez a lelkés ember vitte keresztül, hogy apádat írrok minőségben alkalmazták a tanácsnál. Másként ében halnánk mind a ketten.

— Nemes jó szív... áldja meg őrite az Isten! — mondetta Eliz, s míg a kővér ember arcképét hálásan nézte, egyre úgy tetszett, hogy

felügyelő urat, hogy amennyiben a törvényhozás a megfelelő fedezetet rendelkezésemre bocsátja, az 1906—7. tanévtől kezdődőleg és pedig egyelőre a nagyobb népességű állami elemi iskoláknál az iskolatorvosi intézményt életbeléptetni óhajtom. Felhívom ennél fogva a tanfelügyelő urat, hogy a tankerületéhez tartozó minden állami elemi népiskolák számára, amelyek legalább 10 tanteremmel bírnak és amelyekbe legalább 600 gyermek jár, a főispán ur előzetes hozzájárulásával, folyó évi július hó 1-ig hozzon javaslatba oly orvosokat, akik az iskolatorvosi tisztelet elvállalni hajlandók. Budapesten, 1906. évi február hó 17-én. Lukács s. k., vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter.

Barabás Béla fogadtatása.

(Beszámoló előtt.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, február 22.

Az aradi függetlenségi és 48-as párt vegrehajtó bizottságának tegnapi felhívására ma délután nagy néptömeg lepte el az aradi pályaudvart, hogy ünnepélyesen fogadja Barabás Béla dr.-t, a város volt országgyűlési képviselőjét. A polgárok és a hölgyközönség tömör sorai riadó éljenzésbe törtek ki, amikor Barabás Béla a cigányzenekar Rákóczi-indulója mellett kiszállt a budapesti személyvonatból.

A függetlenségi párt küldöttségének vezetője: Avarfy Imre dr. néhány szóval üdvözölte Barabást, aki erre a következő beszéddel válaszolt:

Igen tisztelt polgártársaim! Kedves barátaim, lakostársaim, testvéreim! Az én lelkemet végtelenül nagy féltálem szálltam előttem. Mert nekem egy rettenetes nap a mai nap. Ugyanebben az órában, tizennégy évvel ezelőtt temettem el fiamat, február 22-ike volt nekem az a keserű nap. Akkor temetésre jöttem ide, most pedig temetésről jöttem közéttek, kedves polgártársaim. Az a temetés, ahonnan most jöttem, mindajunkat érint, mert a magyar alkotmányt, az ősek által vérrel szerzett, királyi esküvel szentesített alkotmányt temették el Budapesten.

(Felkiáltások: Szégyen! Gyalázat!) És mint ha csak az események gunyára jött volna, mi, akik küzdöttünk azért, hogy magyar vezényszó legyen e hazában, megkaptuk azt, hogy magyar vezényszóval, magyar szuronyokkal ker-

gették szét az országgyűlést. (Felkiáltások: Kötelet nekik! A nyakukra! Garabemerek!) Magyar vezényszóval, magyar pénzzel fizetett magyar katonasággal zavarták szőjjel a magyar országgyűlést, mintha azt ragta volna felénk Bécsből a császár: Nesztek, itt a magyar vezényszó!

Egy küzdőtérre jöttem haza. Mint Aradváros népképviselője mentem föl és visszajöttem, megfosztva a ti bizalmatok, a ti szeretetteljes vonzódástok jelétől. Amikor az országgyűlést feloszlatták, az egész nemzet itéletét szakította szét a császár és amikor az egyes képviselőktől és értőleim is, elvették és elszakították az itéletet, akkor Aradváros polgárságának arcába vágták a császári önkény durvaságát és minden jelenségét, melyek eddig Bécsben uralkodtak, de most már Budapesten is érvényesültek. Mit ér a jog, mit ér a törvény, mit ér az igazság, hogyha a nyers erő és hatalom nem a mi kezünkben van, hiszen ellenünk, magyar emberek ellen alkalmazták azt. De hiszem, hogy él a magyarok boszúálló nagy istene, aki megtorolja azt a nagy vétket, amit ellenünk elkövettek.

Polgártársaim! Ezt a ti megjelenéseteket, üdvözlésüket és éljenriálatokat úgy veszem, mint mikor kopogtatnak és zörgetnek azon a koporsón, melyben a tetshalott fekszik. Tetshalott Magyarország alkotmánya is, mert: nem halt meg e leányzó, hanem aluszik; fél keli támadna és újra élnie, régi erejével, hatalmával és minden dicsőségével. A ti lelkesedésetek, a ti szavatok is azt mondja, mert csak ezzel magyarázhatom meg, hogy engem, egyszerű népképviselőt, tesivértéket, ezzel a lelkesedéssel és szeretettel fogadtatok, pedig nem tudtam semmit sem csinálni.

De csináltak mások! Olyan helyzetet, olyan állapotot, amely ellen minden becsületes magyar embernek küzdenie kell. Mert Magyarországon ma már csak két párt van: a becsületes emberek és a császár pártja. Tegnap ott voltam a Szent István bazilikában, ahova azért imádkozni mentünk. Zeufolva volt az óriási templom, minden vallásfelekezetnek ott voltak a fia, de nem vette észre senki, ki a katolikus, ki a protestáns, ki a zsidó, de azt mindenki észrevette, hogy a becsületes magyar ember zsolozsmája száll fel a magyarok hatalmas istenéhez, kérve őt: védje meg ezt a szerencsétlen hazánkat, adja áldását a további küzdelemre, mert a nagy munka, a tettek ideje csak ezután következik.

Az én politikai gondolkodásomat elmondom vasárnap — ha lehet. Most csak egyszerű szívem őszinte szeretetét tárom ki előttetek. Köszönöm, hogy eljöttetek küzdőtársatok elé, mert azt a szellemet, melyet Budapestről hoztam, a ti lelketekbe is át akarom plántálni, hogy mint egy örök mécs, világítsa meg utjainkat. A mi

lelkünk nagy tűzből fog életre kelni hazánk örök szabad-ága és függetlensége.

Köszönöm a függetlenségi pártnak, Arad polgárságának, ennek a derék magyar népnak a szives jószágát és lelkesedését, mely nem az egyéneknek, hanem az eszmének és dicsőség-s harcunknak szól. A magyarok istene adjon erőt, áldja meg édes hazánkat és a vértanúk szentelt földjére kísérje a mi akaratunk és törekvéseink diadalát.

Szünni nem akaró éljenzés követte a beszédet, mely után a pályaudvart és az állomás előtti teret ellepő tömeg a városba kísérte a gyalogosan haladó Barabás Béliát. A menet élén több nemzetiszínű zászlót vitték, majd Gyurkóvics cigányzenekara következett, mely az egész uton hazafias dalokat játszott. Ezeket a menet közönsége lelkes és hangos énekszóval kísérte. A főt mentén nagyszámu közönség nézte végig a Barabásért lelkesülő tömeg menetét és mind többen és többen csatlakoztak is hozzá.

Barabás Béla Erzsébet-köri lakása előtt hálás szavakkal megköszönte a szép fogadtatást, mire a tömeg a legnagyobb rendben szétoszlott.

A rendőrség tartott tőle, hogy nagyobb arányú tüntetések lesznek. Sarlot Domokos főkapitány rendeletéből már délután 3 órakor készenlétben állott a városháza udvarán az egész rendőrség: ott volt az utolsó szálíg minden ember és valamennyi rendőrtiszt. Egy részük aztán a vasúti állomásra ment, másik részük a főúton vigyázott a rendre.

Rudnay és Boda.

(Budapest új főkapitánya.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, február 22

Budapest és Pestmegye újonnan kinevezett királyi biztosa, Rudnay Béla főkapitány ma átadta a székesfővári főkapitányság vezetését dr. Boda Dezsőnek, az új főkapitányi helyettesnek. Az átadás és a hivatalbalépés nagy ünnepek keretében folyt le. Boda reggel tíz órakor a főkapitányság egész tisztikarának éen fölkereste hivatalában Rudnayt s a következő beszéddel vett tőle búcsút:

— Szomorú szívvel, nyomott kedélyhangulattal jelentünk meg ma itt, hogy méltosá-

Kis István, az ura rajzolódott a felre: annak a komoly, nemes vonasai szépítik úgy meg a kapitány arcát.

Bizony nem volt lelke, hogy e nagy szerencsétlenségben a maga bajával hozakodjék elé, hogy kijejezést adjon a hőbortos büszkeségnek, mely ilyen végzetes tett elkövetésére ragadta, amikor Kis István egyetlen szóval, egyetlen tekintettel sem bántotta őt, sem senkit.

Ellenkezőleg Kis István épp olyan nemes-szívű pártfogója volt mindig a hozzá folyamodó szegényeknek, akár ez a rendőrkapitány: míg ő maga, a nagy ősök sarjadéka, még az ablakot is kitérte utánuk, hogy kibocsássa az avasnak itélt bagariaszapot. S lám, ez alatt a saját apja is épp úgy instánciázott a nagy arak előtt, akik ügyet sem vetettek rá, míg a durva pór szülötte megkönyörült a gyámoltalanságán.

Margit asszony kisérvén magát, a lánya látogatására fordította a szót.

— Még csak meg sem vendégelhetlek, lelkem. Szükségen élünk magunk is, amíg jobb módba nem juttat az Isten.

Élisnek eszébe jutott az elhagyott kényelem, a jólét, mely szinte fölös áldást árasztott rá. Mindene volt, tisztelete, tekintélye is, hiszen Kis Istvánt mindenki szerette s a tisztelet nagy fele neki jutott osztályrészül. Hát nem Isten ellen való vétek volt e mindenről lemondani a beteges büszkeség miatt? Pironkodva, akadozó szóval rebegte:

— Csak éppen látni akartam önöket... ezért jöttem haza...

— Oh, Istenem, Istenem! Ha ez az örömnünk nem volna, hogy neked olyan áldott embert rendelt az ég, el sem viselhetnék e nagy csapást. A te boldogságod a mi vigasztalásunk. ... Látod, a nagy ősök nem voltak segítették a szerencsétlenségünkön... Most már megvallom azt is, hogy képeket én hánytam a tűzbe. Nem érdemelték meg a további gondosást. Legalább egy párszor fölmelegedhetünk a tűzök-nél. Több hasznunk úgy sem volt belőlük.

Éliz minden bánata mellett felvidámulva kacagott. Olyan nevetséges gondolat is volt az, hogy a büszke dallák, a fehérarcu ősanák tűzre kerültek, hogy egy-két napi meleget szerezzenek az unokáknak. Ez a tűz volt régi nagy ságunknak őszes megmaradt sugárzása... Úgy érezte e pillanatban, hogy e nagy autodafé az ő hőbortos büszkeségét is elhamvasztotta.

Estére kelve még egyszer megújult e szomorú jelenet, amikor nagy- és kisajtai Ajtay Tibor hazakerült a hivatalból. Szegény öreg kopott volt, akár a megvénhedt almárium; szakálla, bajusza kusza fehér tincsekben fogott alá. Ha otthon látja így, bizonyos, hogy koldusnak nézi az első pillanatban. Mennyivel különb nála Kis István, a szücs: van kenyere, ha szegényes is, nem szorul a mások irgalmára. Szegény öreg sirva panaszkodott a sorsáról, mely őt, a nagy ősök ivadékát, egy sorba helyezte a legutolsó diurnistákkal. Már csak a városi szolgák következnek utána, kivéve a dobost,

akiknek bőséges mellékeregete is van a — baktárséggal.

Éliz jóformán oda sem hallgatott. Folyvást az urára gondolt, hogy vajjon hogy érzi magát az egyedüliségben. Kriszka néni, a vén szakácsné, megvetette e jó puhára az ágyat, amiként ő szokta. Fejrázva minden egyes pohelytollát, ha neheztelő boszankodás nem vette el a kedvét? Szeretett volna otthon lenni, hogy ezt a sok fájdalmas emléket kiüldözze a szívéből.

Másnap korán vissza is indult. Nem volt földi erő, mely ittmaradásra bírhatta volna. Eleget látott a régi büszke, szomorú világból, hogy örök utalattal forduljon el tőle a lelke, hogy ne kívánczozzék a fényes, hazug álmok lengő délibábjai közé. Olyan szelíd volt, akár a galamb, magamegalázó, mint bármelyik polgárasszony; szíve eltelt nemes megbecsüléssel a veritékező emberek iránt.

A mezőről hazaérkező Kis Istvánnak igazi forró szerelemmel borult a nyakába s mint egy játékos macska, úgy törleszkedett hozzá egész nap.

— Aztán édes, írjon a jó öregeknek, hogy jöjjenek minél előbb. Írja meg, hogy a kezüket csókolom... avagy jobb lesz, ha én írom meg a levél végén, nátha nagyobb örömet okoz.

Kis István elégtelen, boldogan mosolygott s nyomban írni kezdte a levelet.

Kölcsey-egyesület
Aradon

godtól, a testület szeretett főnökétől, az igaz, a nemes, a jó embertől bucsút vegyünk. A válás esete mindig fájdalmakat okoz az emberi szívekben; ámde annyival fokozottabb a mi fájdalmunk ma, amidőn testületünk éléről, eme válságos időkben távozni látjuk azt a férfit, aki bölcs vezérünk, nemeseen gondolkozó, igaz jóakarónk volt. O felsége a király kegye, a magas kormány bizalma méltóságod nagy tehetőségének érvényesülésére egy az eddiginél is nagyobb hatáskört jelölt most ki. Amidőn most bucsút veszünk méltóságodtól, tesszük azt abban a reményben, hogy nehéz földadatainak teljesítése után visszatér szerető munkatársai élére.

A bucsuzó szavakra Rudnay Béla ezeket váiaszolta:

— Nehéz szívvel válok meg főkapitányi állásomtól, a tisztikartól való elválás teszi nehezzé távozásomat. A tíz év alatt mindig odaadást tapasztaltam önök részéről. Fogadják ezért most is köszönetemet. Kérem önöket, ne térjenek el a jövőben sem az eddig követett utról, ne engedjék magukat áljelszavakkal eltántorítani. Támogassák ezentúl új főnöküket, Boda helyettes-főkapitány urat s tartsanak meg szíves jóindulatukban.

A főkapitány ezután átadta hivatalát Bodának és eltávozott. A tisztviselők nevében ezután Lassner Gusztáv rendőrtanácsos üdvözölte Bodát, aki így válaszolt:

Nehéz viszonyok között foglalom el most a vezető állást, hiszen mindannyian tudjuk, hogy súlyos válság nehezedik szegény hazánkra. Ily körülmények között a rend főtartása, a személy és vagyonbiztonság megővése, a törvények uralmának biztosítása a rendőrségre is súlyosabb feladatokat ró. Amde én nem kétkem, hogy ez az intézmény, amely annyiszor kiállotta már a tűzpróbát, ezeknek a súlyosabb köteleességeknek is meg fog tudni felelni.

Az üdvözlő deputáció elvonulása után Márkus József nyugalmazott főpolgármestert fogadta a királyi biztos s körülbelül tíz percig tárgyalt vele. Hir szerint Rudnay tanácsot kért tőle bevonulását illetőleg. Rudnay a városházára szombaton, Pestmegye székházába pedig kedden vonul be.

Egy fővárosi estilap szerint Rudnay Béla királyi biztos szombaton hagyja el főkapitányi hivatalát és valószínű, hogy azt nem is foglalja el többé. Királyi biztosi kiküldetése csak rövid ideig fog tartani és néhány hét múlva kinevezik belügyminiszterré.

Kaszárnyai eset.

(Gyilkossági kísérlet vagy szerencsétlenség.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, február 22.

Tegnap este, amikor elhangzott a nyolc órai harangszó, egy Manlicher-fegyver dörrent el a csabai katonai barakk egyik legénységi szobájában és nyomban ezután egy katonagyerek bukott le vérző mellrel a padlóra. Piros vére elbuggyant és eszméletlenül szállították be bajtársai a „waródi házba”.

Az eset híre gyorsan szállt. A barakkból a vasutcai kaszárnyába és onnan csakhamar az utcára. Csak suttogva beszéltek, mint rendszeren, amikor valamelyik bolondos katonagyerek szíve nem bírja tovább a keserőségek terhét és eldobja az életét, amely csak a nota szerint gyöngyölet az angyalbőrben.

Félórával később már az inspekciós altiszt jelentette a Nádor szálló éttermében Stubnya

alezredes, térparancsnoknak, hogy bizonyos Magyar Zsófia nevezetű csabai leány fél nyolc órakor megjelent a barakkban, ahol a bevonult póttartalékosok vannak elhelyezve, s Kvach János 9 ik századbéli szakaszvezetőt szolgálati fegyverével, amely gyakorló golyóra volt töltve, mellbelőtte. Kvach János nem halt meg, hanem nyomban beszállították a katonai ispoztályba, a leány pedig, mielőtt a katonák elfoglalták volna, elmenekült és valószínűleg szülőinek lakására futott.

Mindössze ennyit tudott meg az esetről az éjjel a rendőrség, amelynek részéről Hrabovszky Pál rendőrfőbiztos kihajtatott a kaszárnyába, majd a barakkba Kérdezősködéseire az ügyeletes tiszt azzal felelt, hogy az eset oka véletlenség s a szándékosság ki van zárva; ha a parancsnokság szükségét látja, kérni fogja a leány letartóztatását.

Egészen másként tudta az esetet azonban az utca. Hogy Kvach ellen, aki bánhegyesi illetőségű, Magyar Zsófia, aki korra nézve nem idősebb 13 évnél, merényletet követett el, a melynek indító oka szerelem. Akár merényletről, akár szerencsétlenségről van szó, Kvach állapota nem halálos, mert a gyakorló töltés puskapora csak a mell felületét égette össze és roncsolta meg, a papirosfojtás azonban nem hatolt nemesebb részekbe. A vizsgálat különben a kaszárnyában rögtön megindult, részletek azonban ismeretlenek. A titokzatos esetre csak a polgári hatóság fog világosságot vetni.

Megostromolt község háza.

(Lázongó Ágyai vadorzók.)

Arad, február 22.

Sok hasonló irányú nevezetesség mellett Arad megye még arról is híres, hogy valóságos eldorádója a vadorzóknek. A legerélyesebb rendszabályok is hiábavalóknak bizonyultak az orvvadászok ellen, noha legutóbb, a román forrognás idején, a fegyvertartási engedélyt alaposan megszorították az egész megyében. Arra azonban mindeddig nem volt mégsem eset, hogy a vadorzók egész szabályszerű hajtóvadászatokat rendezzenek s hogy egy elcsipett társukat valóságos lázadással szabadítsák ki a megostromolt község házáról.

Egy ilyen esetről számol be Ágyai tudósítónk az alábbiakban:

A József főherceg uradalmához tartozó Ágyai erdőben, néhai László főherceg kápolnája közelében, tegnap egész csapat orvvadász gyűlt össze, hogy az erdőben levő nemes vadakra, őzre és fácánra, hajtóvadászatot tartsanak. Voltak körülbelül 40—50-en. A hajtás- és a fegyverdurrogásra figyelemre lett erdőőrök közül azonban ketten megtámadták a vadorzókat s többször közéjük löttek, anélkül azonban, hogy bárkit is eltaláltak volna. Az orvvadászok a váratlan támadásra hanyatthomlok menekültek szanaszét, de az erdőőröknek mégis sikerült egyet elfogni a törvénytelen Nimródok közül. Ezt bevitték a község házára, ahol rögtön be is börtönözték.

A vadorzók vezetői: Bencsikán Simon és Hajduska György, akik valószínűleg szintén résztvettek a hajtóvadászatban, nem tudtak belenyugodni, hogy társuk a községi fogdában bűnhődjék a vadászat miatt. Felbujtották az összes vadorzókat, akik ma egyesült erővel mintegy harmincan a község háza elé vonultak és ott hangos szóval követelték társuk szabadon-

bocsájtását. Valamennyien vastag fűtykösökkel, vasvillával vagy fejszével voltak felfegyverezve s oly fenyegető magatartást tanúsítottak, hogy a község házában levők jónak látták az ajtó bezárását és eltorlaszolását.

Miután a lázongó vadorzók nem kaptak követelésükre választ, betörték a község háza ajtaját s bevonultak a hivatalos helyiségekbe.

A községi fogda előtt álló rendőr megkísérelte, hogy a feldühödt embereket távozásra bírja, de hiába. Mivel a rendőr ellenállott, a vadorzók rávetették magukat, lefegyverezték és elverték.

Azután betörték a fogda ajtaját s nagy ujjongással kihozva onnan elfogott társukat, szitkozódva és fenyegetőzve távoztak.

Az esetről azonnal értesítették a kispénzei csendőrséget, ahonnan a lázongás hírére Kupecz Márton járásörmester vezénylete alatt az egész őrs kivonult Ágyára. A két főkolompot rögtön le is tartóztatták s most folytatják a nyomozást, melynek során még több letartóztatás várható.

A község háza elleni támadásról, valamint a letartóztatásokról jelentést tettek az aradi kir. ügyészségnek is.

IRODALOM ES MŰVESZET.

A színház műsora:

Péntek: Baccarat, dráma. Bemutató előadás. (Páratlan bérlet.)

Szombat: Baccarat, dráma. (Páros bérlet.)

Vasárnap: Délután: János vitéz, operett. Este: János vitéz, operett. (Páratlan bérlet.)

Sherlock Holmes kalandjai.

— A Vígsház új darabja. —

Ki ne ismerné A. Conan Doyle detektívregényeit? Divatosak, mert érdekesekek, közkézen forognak, mert izgatók és általánosan ismertek, mert olvasmányuk éppenséggel nem fárasztók és könnyen érthetők. A hatásnak ezen az alapján épült fel az a kis, három egyfelvonásosból álló ciklus is, amelyet Schönthan Ferenc írt meg Conan Doyle regényei alapján és amelyet tegnap este mutattak be a Vígsházban. A Dorrit kisasszony szerzője most is ügyes munkát végzett és a közönség, amely a Holmes könyvek iránt is nagy érdeklődést mutatott, nem fog csalódni Holmesnak a színpadon előadott kalandjaiban sem.

Három Doyle történetet alkalmazott Schönthan Ferenc a színpadra:

I. A Patterson-penzió kedvence. A Patterson penzióban betörés történt. Malchus báró feleségének a szobájától loptak el egy értékes ékszerdarabot. A rendőrség szigorú vizsgálatot indít és végül miss Moor t, a penzió házvezetőnőjét gyanúsítja, a kire a báróné egyenesen rátereli a gyanút. A szegény leányka szobájában házkutatást tartanak és meg is találják a keresett ékszert.

A rendőrség azonban nem számolt azzal, hogy a hotelben más károsult is van, a kítől pedig sokkal nagyobb értéket, egy nagy csomó gyémántot loptak el, de a ki kisebb feltűnéssel tud lármát csapni mint a báróné. Véletlenül Sherlock Holmes is jelen van a rendőrség kutatásánál és tüstént más nyomon keres. Feltűnt neki, hogy a betörés ideje alatt mindenki a hotel társalgójában tartózkodott, ahol a báróné zenével és táncsal mulattatta őket, egyedül a báró volt fent a szobájában, állítólag beteg, azonban a nélkül, hogy betegségét orvossal kezeltette volna. Ugy tesz tehát, mintha hinne a házvezetőnő bűnösségében és azt a tanácsot adja a bárónak, hogy menjenek más szállóba lakni. Sőt erre a célra az automobilját is rendelkezésükre bocsájtja.

Chauffeurnek azonban saját maga öltözik föl. Így aztán megfigyelheti, hogy a bárók mit visznek magukkal távozásuk alkalmával. A terve sikerrel is jár. A báró különösen egy virágcsokorra ügyel és az álchauffeur a csokorban csakugyan megtalálja a gyémántokat tartalmazó tokot. Így a bárók le vannak lepözve és Holmes azt is tüstént kiséti, hogy a báró nem is báró, hanem „a szép Adolf”, a híres stockholmi kasszafuró. Szegény Moore Edith pedig ártatlan.

II. *A vészharang.* Itt már sokkal nagyobb bűntényről rántja le a leplet Sherlock Holmes. Egy anarkistákból álló banda arra szövetkezik, hogy a koronázási nap n légberöpítik az egész koronázási menetet, királyiylal, külföldi uralkodókkal, bandériumokkal, rendőrséggel, katonasággal egyetemben. Terük meglehetősen fantasztikus. Egy csatorna-alagútban akarják elhelyezni a robbanószereket; a csatorna alagútba nyílik egy régi katakomba a katakombába pedig egy templomból vezet a bejárat. A templom harangtornya szorosan hozzá van építve egy másik házhoz, a melyben Primrose, egy öreg magánzó lakik. Ezt a házat akarják az anarkisták hataimukba venni és harangtornyon, katakombákban, csatorna alagúton szállítani a dinamitot rendezési helyére.

Az anarkisták vezére már régen szolgál mint kertész Primrosénál és sikerül is neki észrevétlenül módon lyukat fúrnia a harangtorony melletti falba. A lyukban már el is helyezte a dinamittöltényt, a melylyel egyszerre nagy nyílást csinálhat a falba. Hogy pedig éjnek idején bejuthasson a kérdéses szobába, London két legügyesebb betörőjével szövetkezik, hogy ezek tegyék szabaddá előtte az utat. Ez után a két betörő után jött Sherlock Holmes Primrose házába. A betörőket elfogatja és kutatni kezdi, hogy mi lehetett a betörők célja. Végre meglieli a falba furt nyílást és a beléhelyezett dinamittöltényt. Először észreveszi a tüstént megsejti, hogy miről van szó és a házbellek előadás. A apján azt is megtudja, hogy a főbűnös a kertész lehet. Mielőtt azonban befejezhetné kutatásait, egyszerre meghallja odakint az anarkisták zajongását. Ezek megtudták az eseményeket és tudván, hogy Holmes az öreg Primrose-val egyedül van a házban, megostromoják azt, hogy őket eltegyék láb alól és azután mégis befejezhesék tervüket.

A nagy tuleróval szemben Holmes bátorsága nem sokat érne. Ekkor azonban mentő ötlete támad: megrántja a falba helyezett dinamittöltény gyújtószinérját és a robbanás után támadt nyíláson keresztül megrántja a harang köteleit. Erre azután néptömeg, rendőrök gyűlnek össze és az anarkistákat elfogják.

III. *Életre-halálra.* Ez Sherlock Holmes házasságának a története. Tulajdonképen nem is detektiv-történet, de szép kis idill, amely roppantul illik Schönthan szentimentalizmusához. A darab lényege az, hogy egy nagyon szép és nagyon kedves francia asszonyka nagyon félénk és nagyon gyáva Sherlock Holmes kalandjainak olvasása által. Tőle magától kér tehát oltalmat:

— Maga az oka, hogy folyton félek, maga segítsen is hát rajtam.

Holmes tud is megoldást. Legjobb, ha az asszonyka a felesége lesz, hiszen az ő környékét ugyancsak elkerülik a betörők. Ez a terv tetszik a félős asszonykának is. Így aztán minden rendben van. A menyegzőt meg fogják tartani, csak hogy azután Sherlock Holmesnek nem lesz szabad többé veszedelmes kalandokba bocsátkoznia.

Sherlock Holmes szerepét mind a három darabban keresztül *Fenyvessy* játssza. Brown, az ügyetlen rendőrbiztos pedig *Szerémi*. Az első darabban *Gazsi Mariska* adja a bárónét, *Góikné* a házvezetőnőt és *Góik* az albáró betörőt. A második darabban *Hegedüs* az öreg Primrose, *Tanayné* egy apácaszerepet, *Tapolezai* pedig egy öreg betörőt ad. A harmadik egyfelvonásos félénk asszonykája *Vársányi Irén*.

* **A Baccarat** másodszer szombaton és teljesen a bemutató szereposztásában kerül színre. A premíerre már ugyszólván az összes jegyek elkelték. Zenekari ülések még kaphatók a színházi pénztárnál.

* **Vasárnap délután a hirdetett II. Rákóczi Ferenc fogsága** című színmű helyett általános közkívánatra a *János vitéz* operett kerül színre, a címszerepben *Hunyady Józseffel*. A királyleányt *Zsigmondy Anna*, Iluskát *Zalay Margit* játssza.

Az új választások.

Barabás Béla és Nemess Zsigmond nyilatkozatai.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, február 22

Az országgyűlés feloszlásával előtérbe lép az új választások kérdése, amelynek kapcsán érdekesnek tartottuk két Aradon lakó volt országgyűlési képviselőnek: *Barabás Béla* dr.-nak és *Nemess Zsigmond* dr.-nak véleményeit az új választások időpontjára és a politikai helyzetre vonatkozólag kikérni. A volt képviselők kérdéseinkre az alábbi érdekes nyilatkozatokat tették:

Barabás Béla dr.

Aradváros volt országgyűlési képviselője: *Barabás Béla* dr. arra a kérdésre, hogy mikorra várható az országgyűlés összehívása? — a következőkben válaszolt:

— A törvény szerint három hónap alatt kell összehívni az új országgyűlést s ha a kormány a törvényekhez tartja magát, akkor a három hónapon belüli negyven nap alatt kell a választásokat megejteni. Az országgyűlés összehívása tehát május 19-ére esnék, míg az új választások április közepe táján iennének.

Azonban nincs kilátás arra, hogy a kormány a törvényt megtartsa, mert rá nézve a választásoknak csak rossz eredménye lehet, tekintettel arra a hangulatra, amely jelenleg az országban uralkodik. Míg a kormány ma nem kap olyan központi választmányokat, amelyek az ő törekvéseit elősegítenék, idő kell arra, hogy a központi választmányokat átgyurja. Valószínű, sőt bizonyos, hogy ez sem fog sikerülni és akkor választási biztosokkal és a legdurvább erőszakkal fogják az új választásokat megcsinálni. Többségre ugyan akkor sem számítanak, de azt remélik, hogy az ő politikájukat támogató jelentékeny számú képviselőt fognak a Házba bejuttatni.

— Hol fog nagyságos uram az új választások alkalmával fellépni?

— *Én nem lépek fel sehol, de ahol felléptetnek, vállalom a jelöltséget.*

— Nagyobb változás várható a pártok mostani számarányához képest?

— A koalíció pártjai egymást támogatni fogják és respektálják egyes pártoknak legutóbbi birt mandátumaikhoz való igényeiket. A szabadelvűpártnak nagy oka van az újabb választástól tartani, mert ez a párt alighanem elveszti kerületeinek nagy részét.

— Milyen fordulat várható a politikai helyzet új alakulása tekintetében?

— Felfogásom szerint a hatvanhetes alapnak nincs talaja már az országban, mert hiszen a kiegyezés okozta ezt, hogy idáig jutottunk. Az volt a végzetes hiba, hogy a kiegyezési törvényt másképp magyarázta a dinasztia saját hatalmi szempontjából, másképp Ausztria anyagi érdekeire való tekintettel és végül másképp magyaráztuk mi, a magyar nemzet is. Mi azt hittük, hogy a hatvanhetes alap mellett megerősödhetünk, hogy idővel megcsinálhatjuk a független Magyarországot. De másképp történt. Kormányaink és parlamentünk alkalmazkodtak

a dinasztia magyarázatához és az volt az oka, hogy a hatvanhetes alap mellett a nemzeti fejlődés terén nem mehettünk előbbre.

— A függetlenségi párt milyen álláspontot foglal majd el a választások idején az általános választói jog tekintetében?

— Pártunk, mint eddig, úgy a jövőben is az általános választói jog mellett van, de nem csak a mi pártunk és az újpárt, hanem *Andrássyék is belátják már az általános választói jog behozatalának szükségességét*, csak garanciát kérnek arra, hogy a magyar faj szupremációja minden tekintetben biztosítható legyen.

Nemess Zsigmond dr.

Nemess Zsigmond dr., a facseti kerület volt országgyűlési képviselője, tudósítónk azon kérdésére, hogy meddig tarthat az abszolutisztikus kormányzás, a következő választ adta:

— Erre határozott választ senki sem adhat, még maga a király sem. A hatvanhetes politikusok között az az általános nézet uralkodik, hogy a Ház megalakításának kísérlete három hónapon belül meg fog ugyan történni, de csakis abban az esetben, ha kilátás lesz rá, hogy a hatvanhetes alapon állók tekintélyes számarányban kerülnek be a parlamentbe. Amennyiben ez lehetetlennek mutatkoznék, úgy marad minden a mostani állapotban, amely az ország mérhetetlen kárára, három évig is eltarthat. Azért nem kell sötétben nézni a helyzetet, mert kibontakozás előbb vagy utóbb, de mindenesetre lesz és ezt, véleményem szerint, Magyarországon még soha nem látott gazdasági fellendülés fogja követni. Bármiképpen is alakuljon a helyzet, küzdelmünk főcélja az alkotmány helyreállítása, — ebben mindnyájan egy tábortban vagyunk. A huszadik században alkotmány nélkül modern állam nem állhat fenn. Az osztrák-magyar monarchia egy ökölbe szorított, ellenséges indulatu Magyarországgal tehetetlenebb báb, mint Európa beteg embere: a török. Ez végeredményben a kettős monarchia megsemmisülését vonná maga után. Ausztria, akarva nem akarva, kénytelen lesz belátni, hogy a kettős monarchia súlypontja Magyarországon van.

— Mely hatvanhetes politikusok számíthatók azokhoz, akiknek számaránya a kibontakozást elősegítené?

— Ezen kitétel alatt a Deák Ferenc örökét híven megőrző politikusokat értem, így természetesen első sorban a szabadelvűpárt tagjait, de azokat a jelenleg a koalíció kötelékében levő 67-es politikusokat is, akik a béke megteremtése érdekében és a haza nagy bölcsé iránti kegyeletből, hajlandók volnának egy új, tegyük fel *Deák-párt* név alatt csoportosuló egyesülésbe tömörülni. A szabadelvűpárt a megvívandó küzdelemben, becsületos állásfoglalásának tudtában megy bele és bízik a koalícióban levő hatvanhetes pártokkal létesítendő együttes akció sikerében.

— Milyen álláspontot fog elfoglalni a koalíció ebben a kérdésben?

— A koalíció ma még ugyan erősen hangoztatja, hogy együtt marad, de semmi kétséggel sincs az iránt, hogy rövid időn belül felbomlik, mert éppen a függetlenségi párt lesz az, mely a saját érdekében fel fogja bontani a fegyverbarátságot. Ez a bomlási processzus meg fogja érlelni a 67-esek egyesülését.

— Milyen eszközökben fog megnyilvánulni az abszolutisztikus kormányzás?

— Nézetem szerint a jelenlegi kormány a közhangulat megváltoztatására a legerősebb eszközökhöz fog nyúlni. „A cél szentesíti az eszközt” jeiszavával fog operálni a kormányzat és a nemzet közönyében, a mindenki által áhitott békében találja majd legerősebb segéd-eszközét. Támogatja ezen felfogásomat az a

hitetlen egykedvűség, amelylyel az ország február 19-ikét fogadta. Ugy fogadta, mint egy érdekes színjátékot, megkritizálta egy kissé, azután nyugodtan ment vacsorázni, másnap pedig a rendes munkája után látott.

— Milyen ut vezetne legkönnyebben a kibontakozásra?

Az udvar főképp az ellenzék által követelt katonai vívmányok megadásában helyezkedett tagadó álláspontra. Más reformokban határozott engedékenységet mutat. Így tehát a kibontakozás csakis a szabadelvű párt *kilenczes bizottsága által kidolgozott* és a jelenlegi kormány által is elfogadott *katonai program alapján történhetik*, amely kedvezően oldaná meg a kérdést a nemzetre nézve is. Ennél többet pillanatnyilag nem lehet elérni.

— Fellép-e új választás esetén régi kerületében?

— Ez nemcsak tőlem függ. De ha a ficseti kerület, amelyhez kedves emlékeim és a barátságok szála fűznek, ismét megtisztel a jelöltséggel, úgy örömezt fogadom ezt el.

— Minthogy a gyülekezési jogot felfüggesztették, megtartja-e beszámoló beszédét?

— Beszámoló beszédemet a jövő hét folyamán minden tilalom ellenére és minden körülmények között megtartom. Kerületem 62 községből áll, amelyeknek legnagyobb részét okvetlenül fel fogom keresni és ha gyűléseimet betiltják — amit nem hiszek — fel fogom keresni választóimat otthonukban.

Katonai uralom Csanádban.

(Betiltott népgyűlések. — Karhatalom a választó székhelyeken.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, február 22

Farkas László, Csanád vármegyének Cseresnyés János főispán által kinevezett alispánja, ma már érvényt szerzett a belügyminiszter azon rendeletének, amely a népgyűlések betiltására vonatkozik. Ma kiadott rendeletében utasítja a járási hatóságokat hogy *népgyűléseket ne engedélyezzenek*, mert ezeket ő karhatalommal oszlatná föl. Hogy rendeletének nagyobb súlyt kölcsönözzön, Farkas közölte a hatóságokkal, hogy Csanádmegye három választókerületének székhelyére: *Makóra, Nagylakra és Battonyára* a kritikus szombati és vasárnapi napokra *katonai karhatalmat vezényeltet ki*.

Az alispán intézkedéseiről az alábbi távirati tudósítás számol be:

Farkas László alispán ma *Makó* város polgármesteréhez, rendőrkapitányához, továbbá a járási főszálgabirákhöz rendeletet intézett, hogy tekintettel a politikai viszonyok folytán fölizgatott kedélyekre, továbbá a polgárok személyi és vagyónbiztonságának megóvására: *semmiféle gyülekezést vagy népgyűlést meg nem engedélyez.* Ha pedig a hatóságok e rendelet dacára engedélyeznék a gyűlések megtartását, úgy ő a bejelentéseket nem venné tudomásul és az engedélyeket megsemmisítené. Farkas személyes felelősség mellett megnagyta a hatóságoknak, hogy rendeletéhez szigorúan alkalmazkodjanak.

Az alispán egyttal bejelentette, hogy február 24-én *Nagylakra és Battonyára* egy-egy század gyalogság, *Makóra* pedig egy század gyalogság és egy század lovaság érkezik. A rendelet meghagyja a hatóságoknak, hogy a katonaság elszállásolásáról haladéktalanul intézkedjenek.

Tarnay Jenő, a vármegyének február 20-án

elmozdított aljegyzője ma újból megjelent a hivatalában. *Dedinszky Béla dr. főjegyző* erre a főispán nevében távozásra szólította fel Tarnayt, aki azonban kijelentette, hogy őt a vármegye törvényhatósági bizottsága választotta meg. *Cseresnyés Jánost* főispánnak el nem ismeri és ezért nem is hagyja el a hivatalát. Később *Dedinszky főjegyző Rab Antal* csendőrhadnagy kíséretében újból megjelent Tarnaynál, mire az aljegyző annak kijelentésével, hogy az erőszaknak enged, eltávozott a hivatalból.

Egy honvéd és egy urinő.

(Kirablott vasuti pénztárosné.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, február 22.

Tegnap este a szegedi Alsóváros egyik csöndes utcájában vakmerő rablótámadás történt. Egy szegedi honvéd egy védtelen urinőtől erőszakkal elrabolta kis készletét, amelyben értékes aranyemlék és kevés pénz volt. Az izgalmas esetről a következőket jelentik:

Tegnap este hét óra után *Gasztány Ferencné* születt *Buzáti Ilona*, a Szeged állomás egyik pénztárosnője, Róka-utca 8. sz. alatt levő lakása felé sietett a Boldogasszony sugárúton. Észre vette, hogy egy köpenyeges katona folyton követi. A sarkon a katona utólérte és hátulról át ölelve, lefogta a két karját, miközben a nő kezéből egy fekete bőr ridikült kitépelt s futásnak eredt. A kis táská láncza az urnő kezében maradt. *Gasztányné* sikoltozni kezdett:

— Gyilkos, rabló, fogják meg!

Pár pillanat múlva arra haladt *Ferenczy Mátyas* rendőrbiztos, aki nyomban a rabló után szaladt. A katona a Topolya-soron végig, a vasuti töltés felé futott. Az utána rohant *Ferenczy* folytonos kiáltására kiszaladtak az emberek a házakból és üldözőbe vették a rablót. A Vas-pálya-utcán állók azt hitték, hogy a rendőrbiztos üldözik és őt akarták elfogni.

— Nem én vagyok, hanem az a katona a tolvaj.

A rabló az utca közepén futott és egyszerre fölbukott. A nyomában haladó rendőrbiztos megbotlott benne és keresztül esett rajta. A katona minden erejével menekülni próbált és elkeseredett dulakodás támadt közte meg a rendőrbiztos között. Ekkorra azonban már ott volt *Szeregi* rendőr is és megragadta a katonát. A nadrágja zsebében megtalálták a ridikült, amelyben egy női aranyóra és aranylánc, 7 korona és kulcsok voltak. A katona *Róth József*, az 5. honvédgyalozszereg 1. századában szolgál, 24 éves és nagyikindai sváb fiú. Tettét beismerie és azt hozta föl védekezésül, hogy a *kaszárnyában kevés enniválói kap.*

— Napok óta alig ettem valamit, — mondta *Róth* — és a *kényeszerűség vitt a lopásra.*

Az utóbbi hetekben több hasonló rablótámadás történt Szegeden. Ezeknek a tettesei szintén katonák voltak. A rendőrség azt hiszi, hogy a többi bűncselekményeket is *Róth* követte el.

TANÜGY.

(—) Az iskolaszék ülése. Az iskolaszéknek mai napra egybehívott rendes havi ülését február hó 14-ik napjának délutáni 4 órájára, szombati délutánra elhalasztom. *Instítóris Kálmán*, iskolaszéki elnök.

(—) Az aradi tanítók körének tanügyi szakosztálya az e hó 24-re hívott ülését e hó 28-án, pénteken d. u. fél öt órakor tartja meg. Az elnökség.

Kormánybiztosok és főispánok.

(Harc a törvényhatóságokkal.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, február 22

Kristóffy József belügyminiszternek a főispánokhoz intézett erélyes fölszólítása és az újonnan kinevezett kormánybiztosok működésének megkezdése már erősen éreztetik a hatásukat azoknak az ellentéteknek kiélesedésében, melyek az ellenálló törvényhatóságok közönsége és a főispánok, illetve kormánybiztosok között fennállanak.

Rosszul áll a sajtószabadság ügye, ha a lapelkobzásokat úgy fogják elrendelni, amint azt a kolozsvári kormánybiztos képviseli. Szerinte a lapoknak az ő személyével, vagy a kormányval nem szabad foglalkozniok, ha pedig elkövetnék ezt a főbenjáró bűnt, úgy egyszerűen elkoboztatja azokat.

A törvényhatóságok körül ma lefolyt izgalmas eseményekről az alábbi távirati tudósítások számolnak be:

(Lemondott kormánybiztos.)

Budapest, február 22. A Pol. Ért. jelenti, hogy *Mérő János* kir. tanácsos, a Tolnavármegyébe kinevezett kormánybiztos — mielőtt még vármegyéjében megjelent volna — *kormánybiztosi állásáról lemondott.* A lemondás oka valószínűleg az a fogadtatás, amelyben Tolnavármegye közönsége *Mérőt* részesíteni készüldött.

Szegszárd, febr. 22. *Mérő János* kormánybiztos kinevezése itt nagy izgalmat keltett. Tegnap több ezernyi tömeg vonult ki a déluáni és esti vonathoz, hogy a kormánybiztos ellen tüntessenek. Azonban eddig még nem érkezett meg. Este nagy tüntetés volt, mely alkalmából *Dóry Pál* alispán és *Simonsich Elemér* vármegyei főjegyző beszédet intéztek a tüntetőkhöz és nyugodtságra intették őket. A tömeg a rendőrkapitány lakását követ dobálta meg és több ablakot bevert. A tüntetőket a rendőrség szét szórta. Tolnáról egy század lovaság érkezett ide a csendőrség megerősítésére.

(A kecskeméti kormánybiztos.)

Kecskemét, febr. 22. A város törvényhatósági bizottsága ma délelőtt tartotta rendes ülését *Kada Elek* polgármester elnöke alatt. A bizottság nem vette tudomásul a belügyminiszternek azon leiratát, melyben *Kolozsvári Gyula* budapesti rendőrtanácsosnak kormánybiztossá történt kinevezéséről értesíti a törvényhatósági bizottságot.

(A kolozsvári kormánybiztos székfoglalója.)

Kolozsvár, február 22. Kolozsmegye és Kolozsvár város kormánybiztosa, *Csáky Zsigmond* gróf ma reggel hat órakor a rendes személyvonattal Kolozsvárra érkezett. A városban előzőleg semmit sem tudtak megérkezéséről, de a kormánybiztos hozó vonat berobogása után villámgyorsan terjedt el a hír. *Csáky* gróf külön szalónkocsiban utazott, melyhez két cserdőrökkel megtakott kocsit volt csatolva. A pályaudvart és környékét már előzőleg megszállotta az egész kolozsvári garnizon és a Nagyszabenzből odavezényelt két század huszár.

Csáky gróf nyitott kocsin a csendőrpáncsnokság épületében levő szállására hajtatott, de előtte és utána egy-egy század huszár lovagolt, míg az utcák torkolatát egy-egy szakasz gyalogos állította el. A kormánybiztos az egész utvonalon folyton abcugolták és mindenféle sértő szavakat kiáltottak feléje.

Reggel kilenc órakor *Csáky* gróf *Hadady*

Endre főkapitány kíséretében meglátogatta *Dóssa* Endre alispánt, majd a megyeházára hajtatott, amelyet ekkor már nyolcvan csendőr tartott megszállva. Dóssa alispán tiltakozására a csendőröket elvezényelték.

A kormánybiztos a délelőtti folyamán fogadta a kolozsvári újságírókat, akik előtt a következőket mondotta:

— Nem tudom még, hogy meddig maradok Kolozsvárott. Azért jöttem, hogy a közgazdasági főülvizsgáljam és a közrendet és közcsendet helyreállítsam. Az idegen huszárság addig marad itt, amíg én itt maradok. Hogy a huszárság ittmaradásával fölmerülő költségeket ki viseli, azt nem tudom. De megnyugtatom, hogy a város semmi esetre sem fogja fizetni. Nem törődöm azzal, amit a lapok írnak, mindaddig, amíg a tisztesség határain belül írnak. De nem tűröm, hogy személyemmel, katonai rangommal és a kormányval foglalkozzanak. Ha esetleg ennek bevonásával lelketlenül igaznak, akkor a lapokat elköboztatom.

(Elmozdított főjegyző.)

Nagykároly, febr. 22. Nagy László főispán ma délelőtt egy csendőrszázados és két csendőr kíséretében megjelent *Ilosvay* Aladár alispán helyettes-főjegyző hivatalos helyiségében és felhívta, hogy adja át hivatalát, Major Károly Központi anyakönyvi felügyelőnek. *Ilosvay* azt válaszolta a felhívásra, hogy a közgyűlési határozat értelmében hivatalát át nem adja. Erre a főispán kivette az újonnan kinevezett főjegyzőtől az esküt és átadta neki a főjegyzői hivatalát.

(Megakadályozott közgyűlés.)

Aranyosmarót, febr. 22. Sényi Kálmán főispán a mára kitűzött törvényhatósági közgyűlés megtartását megakadályozta. A tárgyalási terem aajtáját rendőrök állták el és a bizottsági tagokat nem engedték be a terembe. Erre a bizottsági tagok az alispán lakásán tartottak gyűlést és eddigi határozataikat fentartották. A gyűlés után a vármegyeháza előtt hazafias dalokat énekeltek.

(Kassa közgyűlése.)

Kassáról sürgönyzik: Kassa város törvényhatósági bizottsága ma délután öt órakor *Pongrácz* Ferenc gróf főispán elnöklete alatt rendes havi közgyűlést tartott. A tárgysorozaton a már három ízben meghiusult közgyűlési tárgyak szerepeltek, de érdemleges határozatot nem hoztak, mert a túlnyomó többségben lévő ellenzék minden tárgyat levétetett a napirendről.

Amikor a főispán hívei és a tisztviselők körében bevonult, csendőrök és rendőrök helyezkedtek el a közgyűlési terem aajtájában. A főispánt hosszantartó abcugolással fogadták. Az első padban ülő *Berezácz* bizottsági tag a Kossuth-nótát énekelte, mire a főispán háromszori rendreutasítás után *Mihelyi* Béla rendőr kapitánnyal kivezettette. *Szauberer* Béla, a kassai ellenzék egyik vezére, napirend előtti indítványt akart tenni, de a főispán megvonta tőle a szót. Erre óriási láрма tör ki. *Balló* és *Balogh* bizottsági tagokat, akik folytonosan ököllel verték a padot, a főispán kivezettette.

Most végre hozzáláttak a tárgysorozat le- tárgyalásához. *Szauberer* Béla, a csanádmezei mintára, minden egyes tárgynál felszólalt és kérte az ügynek napirendről való levételét. A közgyűlés ily értelemben is határozott és egyetlen egy tárgynál sem hozott érdemleges határozatot. A mikor Budapest székesfőváros azon átíratára, hogy Kassa város adakozzék *József* főherceg szobrára, ilyen negatív határozatot hoztak, — *Pongrácz* főispán kijelentette, hogy a legmélyebb fájdalommal hirdeti ki ezt a határozatot.

Egy alapvizsga.

(Károlyi György és a Kaplony-nemzetség.)

A vidám *Éta* (Heltai Jenő) mondja el ezt a pompás és jellemző kis históriát:

Valamikor, fiatal fejjel, meggondolatlanul és ostobán én is a jogi pályára készültem. Ugyanakkor, amikor én vizsgáztam, közéletünknek egyik kimagasló és ma fontos politikai szereplésre hivatott alakja is vizsgázott. Egy más mellett ültünk. Ez a kimagasló a ak gróf *Károlyi* György volt. Az egyetem s jogtörténetet akkor istenben megholdogult *Wenzel* professzor adta elő. Különös ember volt. Arra is emlékszem, hogy tőle mit kérdezett az az öreg professzor. Azt mondta neki:

— Mondja el méltóságai, mit tud a Kaplony-nemzetségről?

Gróf *Károlyi* György akkor karcsu, nyulánk, szép fiatalember volt. Szomorúan nézett a professzorra és hallgatott.

— A Kaplony nemzetséget kérdeztem méltóságodtól, — ismételte a tanár előzekényen.

Gróf *Károlyi* György tovább hallgatott. Meg se muktant.

— Csodálom, hogy méltóságod olyan sokáig gondolkozik. Csak röviden, egy szóval feleljen, — könyörgött most már a professzor.

De gróf *Károlyi* Györgyöt a könyörgés sem lágyította meg. Még tovább hallgatott.

— Nem tudja méltóságod? — kérdezte most már kissé bosszusan *Wenzel*.

Ujabb csend.

— A Kaplony nemzetség — szolt erre a professzor dühösen — a *Károlyiak* ősi nemzetsége, a mely már *Arpád* idejében, első foglalás után szerezte mai bi tokainak egy részét, nevezetesen *Kaplonyt* és *Nagykárolyt* . . .

Nagyon természetes, hogy gróf *Károlyi* György nem bukott meg az egyetemes jogtörténetből.

A királyi biztos működik.

(Rudnay rendeletei. — Lemondó tisztviselők.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, február 22.

Budapest székesfővárosnál és *Pestvármegye* törvényhatóságánál már végéhez közeledik a régi rend likvidálása és kezdetét vette a királyi biztos kinevezésével inaugurált kormányzat.

Fővárosi tudósítónk táviratai alapján a fővárosi és pestmezei eseményekről az alábbiakban számolunk be:

(Márkus József nyugdíja.)

A fővárosi tanács ma *Rózsavölgyi* Gyula helyettes-polgármester elnöklete alatt ülést tartott, amelyen tárgyalás alá vette *Márkus* József főpolgármester nyugdíj ügyét és azt 28 évi és 7 havi szolgálat után 20 000 korona évi fizetés mellett, évi 12520 koronában állapították meg. A jogügyi bizottság elhatározta, hogy a közgyűlés elé olyan javaslatot terjeszt, mely szerint *Márkus*nak, érdemeire való tekintetből, nyugdíjul egész fizetése, 20.000 korona szavaztassék meg.

(A királyi biztos rendeletei.)

A mai tanácsülésen *Vassilievits* János dr. tanácsnok előterjesztette a „királyi biztos Budapest székesfőváros és Pest Pilis Solt Kiskunvármegye területére” részéről érkezett 1. számú rendeletét, melylyel a fővárost értesíti a kinevezetéséről. A tanács tudomásul vette. Ezután a 2-ik számú rendelet került sorra, melynél fogva: „értesülvén arról, hogy az önként befizetett állami adók a napokban a letét-hivataltól visszavételnek, rendelé, hogy ezen, kizárólag az államot illető adók a visszahatalról számított 48 óra alatt, a tanács személyi és vagyoni fele-

lőssége terhe mellett, az állampénztárba okvetlenül beszállítassanak.” A tanács erre elhatározta, hogy ezt a rendeletet foganatosítja és a megtörténtéről a közgyűlésnek jelentést tesz.

Az ülés elején az elnök a két helyettes-alpolgármestert és két helyettes tanácsnokot üdvözölte, mire *Viola* helyettes-alpolgármester és *Bódi* helyettes-tanácsnok meleg szavakban válaszoltak. *Rózsavölgyi* helyettes-polgármester indítványára elhatározták, hogy *Márkus* főpolgármester érdemeit a mai ülés jegyzőkönyvében megörökítik.

(„Törvényes kereteken belül.”)

Ma délelőtt *Márkus* József visszalépett főpolgármester látogatást tett *Rudnay* Béla királyi biztosnál. Az utóbbi kijelentette, hogy neki nincs szándékában a főváros autonómiáján csorbát ejteni, hanem a törvényes kereteken belül kívánja az ügymenetet tovább vezetni és így a rendes közgyűléseket is össze fogja hívni. Mindezt pedig abban a felelésben, hogy működése elé semmilyen oldalról sem fognak akadályokat gördíteni. Valószínű, hogy *Rudnay* előbb nem is megy a városházára, amíg a szombaton délután tartandó rendkívüli közgyűlésen a királyi kinevezést ki nem hirdették.

A polgármesteri hivatalt ma adta át *Halmos* nyugdíjba vonult polgármester *Rózsavölgyi* helyettes-polgármesternek. *Fülepp* Kálmán tisztifőügyész orvosi bizonyítvány alapján szabadságot kért, amit meg is kapott.

(Pestmezei tisztviselői lemondanak.)

Pestvármegye központi tisztviselői ma délelőtt *Beniczky* Lajos alispánnál értekezletet tartottak, amelyen kimondták, hogy azok a tisztviselők, akiknek nyugdíjigényük van, nyomban kéri nyugdíjaztatásukat, azok pedig, akiknek nincsen még nyugdíjra igényük, hivatalukról lemondanak.

Az értekezlet után ülést tartott a nyugdíjválasztmány, amely az immár beadott nyugdíj-kérvényeket tárgyalta; ezek között van *Beniczky* Lajos alispán, *Dalmady* Győző árvaszéki elnök, *Bellaágh* Imre tisztifőügyész és több járási tisztviselő kérvénye is. E kérvényeket az e hó 27 én tartandó közgyűlés fogja végleg elintézni. A közgyűlésen még *Beniczky* alispán fog elnökölni. Első pontja a közgyűlésnek a királyi leirat bemutatása lesz *Rudnay* Bélának királyi biztosá történt kinevezéséről.

(Rudnay vezérkara.)

Rudnay Béla királyi biztos kedden megy a vármegyeházára.

A belügyminiszter a királyi biztos mellé szolgálattételeire *Buth* Károly osztálytanácsost, *Ebergényi* Sándor dr. miniszteri titkárt, *Pásztélyi* István segédtitkárt, *Tóth* Géza segédfogalmazót, *György* Henrik számtanácsost és *Urtika* Jenő irodaségdtisztet osztotta be.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az aradi iparosok I. betegsegélyző és te- metkezési egylete február hó 18-án tartotta a tagok nagy érdeklődése mellett 37-ik évi rendes tisztújító közgyűlését, az egylet Magyar-utca 4. számú házában hivatalos helyiségében. A közgyűlést délelőtt 10 órakor nyitotta meg *Rosmanith* Albert elnök, aki felkérte *Kiss* Arnold titkárt az évi jelentés és számadás felolvasására. A közgyűlés a felolvasott évi jelentést jóváhagyólag tudomásul vette s az egylet tisztikarának, valamint a választmánynak jegyzőkönyvi köszönetet szavazott s a felmentvényt megadta. Ezek után következett a tisztújítás. Előnké *Rosmanith* Albert közfelkiáltással választatott meg. Egyhangulag megválasztottak: *Koller* János alelnök, *Kiss* Arnold titkár, *Joanovits* Antal pénztárnok, *Rosmanith* Géza ellenőr, *Köpi* Kálmán dr. egyleti orvos, *Péterffy* Antal egyleti ügyész. Választmányi tagok: *Várhol* László, *Vidéki* Ferenc, *Radocsányi* János, *Szilágyi* Ja-

kab, Frank Ferenc, Glutig József, Pál Lajos, Szuppi Lajos, Molnár Imre, Schulik Jakab, Cirkál Géza, Rózsum Antal, Fischer József, Mátyók Pál, Mattausch János. Számvizsgálók: Herling Mihály elnök, Glück József és Schaffer József. Besmondó és beteglátogató: Gréczy Mihály. Egy-letti sebész: Jung Miklós borbély. Zászlóvivő: Prizil Albert.

Német-francia konfliktus.

(A marokkói konferencia kudarcára.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 22.

Az Algezirásban tanácskozó hatalmak között nem változott a pesszimista hangulat. Sőt talán még jobban elmérgesedett a helyzet a marokkói állami bank tervezetének benyújtása folytán. Ez a tervet tízenkét pontból álló és a német delegátusok dolgozták ki. Jellemző a francia és a német küldöttek közt beállott szakadásra, hogy a bankkérdést minden előzetes tárgyalás nélkül, egyenesen a konferencia plénuma elé viszik. A német banktervezet nem ismeri el a francia különös érdekeket és Belgiumnak, Portugáliának ugyanannyi részvényt szán a bank kibocsátandó papírjaiból, mint Franciaországnak. Ezt a tervet nyomon fogja követni a francia előterjesztés, amelyet viszont a németek utasítanak majd vissza.

A szakadás egyelőre áthidalhatatlan. Egy harmadik hatalom — talán Oroszország — közbelépésétől sem remélnék már semmi jót. A konferencia valószínűleg letárgyalja a rendőrségi és a bankkérdést, amikor is ki fog tűnni, hogy Franciaországnak a hatalmak tanácsában többsége van, miután azonban a konferencia csak egyhanguan határozhat, eredménytelenül fog szétoszlani.

Mai távirataink az algezirási eseményekről itt következnek:

Algezirás, február 22. A tegnapi ülés lefolyásáról a következőket jelentik:

A legfelismerhetetlenebb módon nyilatkozott meg a megdöbbenés, melyet a német és francia javaslatokban megnyilatkozó ellentét kellett. A spanyol question felolvasása után meg kellett volna kezdődni a vitának, de senkisésem jelentkezett szólásra. Kinos csend uralkodott a teremben. Hogy a zavaron átessenek, újból felolvasták a questiont, de megint nem jelentkezett senki, mert mindenki irtózott attól, hogy elsőnek érintse az ellentéteket.

Revoil azt a pillanatot alkalmasnak vélte arra, hogy az eltérő francia álláspontot megokolja. Beszéde formás volt, érvei meggyőzők, de az ellentétek tovább is fennállanak.

Általánosan azt várták, hogy éppen úgy, mint Revoil a francia javaslatot, Radowitz a német elaborátumot fogja megokolni, ez azonban nem történt meg. Radowitzet ugyanis Revoil beszéde készületlenül találta és arra annál kevésbé válaszolhatott azonnal, mert nem beszélhetett úgy, mint Revoil a saját anyanyelvén.

A német tervet egyébként magában foglal mindent, ami a megokoláshoz szükséges. A vita előreláthatólag holnap megindul. Gróf Welaersheimb, Ausztria-Magyarország delegátusa, továbbra is el fog követni mindent, hogy az ellentéteket kiegyenlítse.

Washington, február 22. (Reuter.) Hivatalos körökben nem itélik meg oly kedvezően az algezirási értekezlet kilátásait, mint 19-én, de azért távolról sem tartják a helyzetet teljesen reménytelennek és azt hiszik, hogy a nem érdekektől hatalmaknak sikerülni fog Franciaország és Németország között egyetértést létrehozni.

Egy híres bankóhamisító

Aradon és Makón.

(Fővárosi detektívok nyomozása.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 22.

Külről fél óra a fővárosban, Aradon, Makón s a vidék legnagyobb részében, sőt Bécsben is tíz, husz ötvenkoronás hamisított bankjegyek kerültek forgalomba. E bankjegyek rendkívül ügyesen vannak utánozva, úgy hogy csak gyakorlott szem tudja megkülönböztetni a valódi papírpénztől. E hamis papírpénz mellett hamisított arany- és ezüstpénz is van forgalomban, de sokkal kisebb mennyiségben. A fővárosi rendőrség a hónapok óta működő pénzhamisító szövetségnek nyomában van. Két ügyes fővárosi detektív, aki a notórius pénzhamisítók minden felfangjával tisztában van, két hét óta a Makó, Kiskunhalas és Sopron felé vezető nyomokon megállapította, hogy a banda titkos feje Budapesten van és innen dirigálja a banda tagjait. A rendőrség ezt az embert tegnap délután a Zrínyi-utca 14. számú házban Pataki György, volt földművelésügyi miniszteri hivatalnok személyében kinyomozta és letartóztatta.

A valósággal Sherlock Holmes-szerű nyomozás részletei ezek:

(Pataki letartóztatása.)

A letartóztatás nem történt simán. Pataki György, aki — úgy látszik — csak azért költözött a Zrínyi utcába, mert abban bízott, hogy a rendőrség közelében legkevésbé sem fognak gyanakodni reá, biztonságban érezte magát és lakásán tartotta a bankóhamisításhoz szükséges preparátumokat, amelyeket letartóztatásakor meg akart semmisíteni, de a detektívok megakadályozták ebben.

Pataki uricsaládból származik, intelligens ember, aki valaha Takács Zoltánnak, a pénzhamisításért még most is börtönben ülő egykori ügyvédnek volt barátja. Néhány hónap mulva Takácsnak a pénzhamisítás miatt történt letartóztatása után őt is rejtakapták a bankóhamisításon. Mivel azonban Pataki azzal védekezett, hogy ő csak forgalomba akarta hozni a nála talált hamis bankókat, a törvényszék mindössze három havi börtönre ítélte. Pataki büntetésének letelte után mint ügynök kezdett szerepelni. Ugy látszik azonban, ilyen foglalkozása nem volt, mert tegnapi letartóztatásánál nem tudta megmondani, hogy kinek a szolgálatában állt mint ügynök. Az ügynöki cím arra szolgált, hogy leplezze folytonos vidéki utazásait. Pataki fekete táskával kezében, szüntelenül uton volt és alig tartózkodott Zrínyi-utcai lakásán.

(A makói fiatal asszony.)

Mostani letartóztatásának előzményei a következők:

A pénzhamisítók után kutató fővárosi detektívok Makón a múlt héten elfogtak egy fiatal asszonyt, aki a vasuti pénztárnál egy közeli állomásra szóló jegyet akart venni s ötven koronással fizetett. A pénztárosnő a nagy tolongás mellett is észrevette, hogy az ötven koronás hamisított. A fiatal asszonyt erre letartóztatták és a rendőrségen megtudták tőle, hogy Mátyus Mihálynénak hívják és Kiskunhalasra való. Makón rokonait látogatta meg. A rendőrség erre rokonainál, több iparosnál és földműves-gazdánál házkutatást tartott és valamennyinél nagy mennyiségben találta a kitűnően hamisított bankókat, amelyek forgalomban voltak.

A fővárosi detektívok ezek után Kiskunhalasra utaztak az asszony hozzátartozóihoz s

házkutatást tartottak és ez alkalommal husz-huszonötezer korona értékű hamis bankót találtak. Megtalálták egy helyen Patakinak sajátkező levelét is, amelyben a hamisító a következőket írja:

Tisztelt barátom!

A küldeményből egyelőre elég lesz. Csak arra vigyázzanak, hogy nagy tömegben ne menjenek ki a bankók. Lehetőleg vásárokon és amint már többször figyelmeztettem magukat, oly helyeken adjanak tul rajtuk, ahol tolongás van. A bankókat magukkal való hordással (összegyűréssel, hajtással stb.) köptassák, hogy friss voltuk gyanút ne keltsen, mert a réginek látszó bankó nehezebben ismerhető fel. A makóiaknak erről szólni kell! A levelet égessek el, ha elolvassák. Egy hét múlva látjuk egymást.

905. nov. 3

Pataki.

A detektívok erre felkérték a kiskunhalasi törvényszéket, hogy rendelje el Pataki letartóztatását. A vizsgálóbíró rendelete tegnap érkezett Stefkovics Ferenc fővárosi rendőrfogalmazóhoz, aki fogantatította azt.

Patakit tegnap kihallgatása után azonnal vonatra ültették és elküldték Kiskunhalasra, ahol a vizsgálóbírónak a további nyomozás sikeres folytatása végett szüksége van reá. Pataki mindent tagad. Azt állítja, hogy sohasem volt Kiskunhalason.

A levélen kívül azonban már most is kiderült róla, hogy gyakori érintkezésben állott a Makón és Kiskunhalason letartóztatott bankóhamisítókkal. Mindkét helyen, továbbá Sopronban, Brassóban, Szegeden, Aradon és Temesvárott, két ízben pedig Bécsben is megfordult fél év alatt. Mindezekben a helyeken pedig ez idő alatt kerültek forgalomba a hamis bankók. Sopronban és vidékén hamis tíz koronás aranyak és hamisított ezüst ötkoronások terjedtek el. Ugyígy az ércpénzhamisításra csak az utolsó időben adta magát a banda.

A detektívok most azon fáradoznak, hogy kikutassák a banda bankó- és ércpénz-gyárát. Ezt csak Pataki tudja az eddig letartóztatottak közül. Hir szerint már a gyár nyomában is vannak. A gyár valahol Budapest közelében, alighanem Fóthon van, egy cinxostárs borpincéjében.

MULATSÁGOK

Farsangi naptár:

Február 24. Az aradi állami főreáliskola ifjúságának hangversenyyel egybekötött táncestélye (Iparosház.) — Az arad-zsigmondházi jótékony célú Petőfi asztaltársaság táncvigalma. — Az új-aradi kereskedők körének műkedvelői előadással egybekötött táncestélye (Martini-vendéglő.) — A pankotai jótékony nőegylet thea-estélye (Kaszinó-helyiség.) — Az ó és m.-pécskai tanítók testületének hangversenyyel egybekötött táncestélye (Heller-szálló.)

Február 25. A borossebesi kaszinó táncestélye. — Ifjúsági-kolón táncestély (Iparosház.) — A kurticsi iparos olvasókör táncvigalma (Nagyvendéglő.) — A mária-radnai menyecskék műkedvelői előadással egybekötött táncvigalma (Faller-vendéglő.) — A gyoroki önkéntes tűzoltóegylet táncestélye (Nagyvendéglő.) — A nagylaki önkéntes tűzoltóegylet hangversenyyel egybekötött táncestélye (Városház.)

Február 27. Az aradi atletikai klub thea-estélye (Tóth-vendéglő.)

Március 3. Az aradi vaskereskedők és alkalmazottak nyugdíjegyletének táncvigalma (Központi Szálló.) — Az aradi posta- és távirtda alisztek és szolgák táncvigalma (Tóth-vendéglő.) — Az aradi turista-egyesület piknikje.

Március 10. Az aradi sportkedvelő ifjúság táncmulatsága (Iparosház.)

(=) Turista-piknik. Az Aradi Turista-egyesület vigalmi bizottsága péntek este 6 órakor az egyesület helyiségében a március 8-iki piknik ügyében az utolsó ülést tartja, melyre a bizottság tagjait és az érdeklődőket meghívja az elnökség.

Nyiri a királynál.

A vezérek manifesztuma

(Üres pártkörök.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, február 22.

Az utóbbi napok izgalmas eseményei után a mai nap politikai krónikája semmiféle fontosabb mozzanatot nem jegyzett fel. Nyiri Sándor királyi biztos kihallgatáson volt a királynál, de úgy látszik nem adhatta még vissza megbízatását, mert továbbra is Bécsben marad.

Előtérben állott a belügyminiszternek a gyülekezési jog tárgyában kiadott tiltó rendelete, mely az ellenzéki politikusokat érthető keserűséggel tölti el. Miután a vasárnapra tervezett népgyűlések valószínűleg az egész országban elmaradnak és az ellenzék vezéreinek rövidesen nem igen lesz alkalmuk a nép előtt beszélni, a választóikhoz intézett leveleken kívül nyilvánosan a holnap kiadandó manifesztumban fordulhatnak a nemzethez.

A kormány tervei.

A volt képviselők lassankint elszélednek a fővárosból s az aktív politikai küzdelmek is vesztenek lassanként erejükből. Beláthatatlan időbe telik, amíg újra lesz politikai élet Magyarországon. Mert a kormány — mint a félhivatalosok jelentik — mindenféle „izgatást” lehetetlenné tesz s hozzálát maga, hogy komoly munkával helyreállítsa a törvényes rendet és kárpótolja az ország népét azokért a gazdasági károkért, melyeket a több éves válság tartama alatt szenvedett.

Fejérváry Géza báró pénteken reggel 8 órakor Bécsbe utazik és még aznap délután kihallgatáson fogadja őt a király. A miniszterelnök jelentést tesz a politikai helyzetről és előterjeszt majd a kormány terveit. Ezek a tervek igen messzemenőek lesznek s úgy beszélnek, hogy egy egész esztendőre való munkaprogramot tartalmaznak.

Nyiri a királynál.

Bécsből táviratozzák: Nyiri Sándor királyi biztos ma délután ide érkezett és a magyar miniszterium palotájában szállt meg. Nyiri tudvalevőleg azért jött Bécsbe, hogy a királynak jelentést tegyen királyi biztosi minőségben tett szolgálatairól. — Bécsből egyenesen Székesfehérvárra utazik vissza.

Későbbi távirat jelenti, hogy a király ma délután fél kettőkor magánkihallgatáson fogadta Nyirit. A kihallgatás egy negyed négyig tartott. A magyar miniszteriumba való visszatérése után Nyiri a sajtó képviselőinek kijelentette, hogy a kihallgatás eredményéről nem nyilatkozhatik. Nyiri egyelőre Bécsben marad.

Miniszterek Bécsben.

A félhivatalos Bud. Tud. jelenti, hogy Felitzsch Artur báró és Vörös László miniszterek szombaton vagy vasárnap Bécsbe utaznak. A miniszterelnök Bécsbe utazása egyelőre nincsen terbe véve.

Az utolsó manifesztum.

A pártkörök ma már csaknem teljesen üresek voltak. A fővárosban időző politikusok nagy érdeklődéssel néznek a vasárnapi események elé.

A szövetkezett ellenzék vezérő-bizottsága által a manifesztum megszerkesztésére kiküldött albizottság naponta ülészik és munkáját a pénteken délután 5 órakor tartandó vezérő-bizottsági ülés elé terjeszti. Erről az ülésről azután ki is adják a szöveget, mely utolsó manifesztációja lesz a szövetkezett ellenzéknek.

Betiltott népgyűlések.

Barabás beszámolója elmarad.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 22.

Kristóffy József belügyminiszter a minisztertanács határozata következtében bizalmas rendeletben utasította az összes közigazgatási hatóságokat, hogy az eddig érvényes rendeletek félretételével újra szabályozzák a gyülekezési jogot. Egyszermind arra is utasítja a miniszter a hatóságokat, hogy további rendelkezésig semminemű gyülekezésre ne adjanak engedelmet, hanem az erre vonatkozó bejelentéseket utasítsák el azzal a megokolással, hogy most, mikor izgatott az egész ország, a gyülekezés az ország belső békéjének megzavarására vezethetne. A közigazgatási hatóságok a gyűlések bejelentése esetén kötelesek azonnal értesíteni a csendőrpáncsnokságot, hogy esetleg karhatalommal is megakadályozzák a gyűlés megtartását. A belügyminiszter e rendelettel legelső sorban a február 25-ére tervezett tiltakozó népgyűlések megtartását fogja megakadályozni.

A gyülekezési jog felfüggesztéséről szóló rendeletet az ország összes közigazgatási hatóságai még a tegnapi nap folyamán megkapták. A betiltó rendeletet Vásárhelyi Béla aradi főispánnak szintén tegnap kézbesítették, aki azt másolatban rögtön átküldte Institoris Kálmán polgármesterhez és Dálnoki-Nagy Lajos dr. alispánhoz.

A belügyminiszter ezen rendeletének első következménye nálunk az, hogy elmarad Barabás Béla vasárnapra tervezett beszámolója. Ismeretes, hogy az aradi függetlenségi párt választmánya már tegnapi ülésén megtette az előkészületeket Arad város volt képviselőjének beszámolójára és a párt elnöksége be is fogja jelenteni a népgyűlés megtartását a főkapitányi hivatalnak, de előre látható, hogy a belügyminiszteri rendelet folytán a hatóság kénytelen lesz a bejelentést tudomásul nem venni s a gyűlést betiltani.

Tudósítónk ma megkérdezte ebben a kérdésben a délután hazaérkezett Barabás Bélát, aki a kérdésre így válaszolt:

— Amennyiben lehet, megtartom a beszámolót, de úgy tudom, hogy már Aradon is kézhez vették Kristóffy rendeletét és a hatóság betiltó rendeletének nem fogok ellene szegülni, mert véres összeütközés lehetne a következménye.

Komáromból táviratozzák: Peregely Géza, a komáromi függetlenségi párt elnöke ma bejelentette a város rendőrkapitányának, hogy Szász József, a város volt országgyűlési képviselője február 25-én beszámolót mond. A rendőrkapitány végzésében kijelentette, hogy a beszámoló megtartását nem veszi tudomásul.

Besztercebányai sürgöny jelenti, hogy a vasárnapra tervezett ellenzéki nagygyűlést a rendőrség betiltotta.

Táviratok jelentik, hogy elmaradnak Derrányi Ignácnak szombatra hirdetett tapolcai és Apponyi Albert gróf vasárnapra kitűzött jászberényi beszámolója is. Andrássy Gyula gróf és Bánffy Dezső báró levélben bucsuznak választókerületeiktől.

Löcséről táviratozzák: Szepesvármegye összes községeiben ma hirdették ki a népgyűlések betiltására vonatkozó miniszteri rendeletet.

HIREK.

Az inasok.

Arad, február 22.

Az iparos-inasiskola előadásait a főkapitány intézkedésére egy időre beszüntették. A főkapitány azzal indokolja ezt, hogy az inasok az iskolából kijövet lármás tüntetéseket rendeznek a vaggongyári sztrájkoló munkások mellett s ez ártalmára van a közeseknek.

A hatósági fülek, úgy látszik, nehezebben hallanak, mint a közönséges emberek hallószervei. A főkapitány csak a vaggongyári sztrájk alkalmából hallja meg azt az égzengést, pokoli lármát, ami az inasiskola délutánjain, az előadások végeztével, a Weitzer-utcán végig vonul.

Hét óra felé a korzó népe békésen jár-ke, amikor az utcatorkolatnál irtózatos kórusban fölhangzik a szüindianok csata-üvöltése és a kirgizek roham-indulója. És a dob-hártyákat veszélyeztető hang-lávát egyszerre követik a kiabálók: jönnek az inasok. Elintézetlen lovagias ügyek, mindenféle haragos induiatok és vitézi tornák, öklözések és birokversenyek játszó tarka színjátékaikat. Keresztül a járó-kező embereken, a korzón, a férfiakon s nőknél és gyerekeken, oldalbaütések és feldöntések után, áttörnek magukat s folytatják zajos utjokat a főtéren.

Most néhány hétig ez szünetelni fog — a vaggongyári sztrájk jóvoltából. Azután a sztrájk nélkül is ujult erővel tör ki s miután nem lesz sztrájk, a főkapitány nem függesztheti föl az előadásokat.

Pedig ennek az állapotnak, amely senogy se illik egy ugynevezett nagyváros legforgalmasabb utcáira, más az orvossága. Az orvoslást maga az aradi ipartestület ajánlotta a városnak néhány év előtt. Azt ajánlotta, hogy az iparos-inasoktatást decentralizálják. Ne gyömöszöljék mind a Weitzer-utcai fiúiskola épületébe, hanem az egyes városrészek elemi iskolái között osszák meg az oktatást: mindegyikben külön tanonciskola legyen az illető városrész iparos-inasai részére. Így elmaradnak az utcai viharok s meglesz a dolognak az a haszna is, hogy az inasok többet tanulnak, mint most, amikor százszámra vannak egy-egy iskolába préselve.

A financiai akadályai ennek talán nem oly nagyok, hogy meg ne érnék a vele járó előnyöket s a közönség zavartalan nyugalalmát.

— A kereskedelmi szerződések. Bécsből sürgönyzik: A kereskedelmi szerződési tárgyalások befejezéséhez tegnap megérkeztek a svájci követek.

— Csanady altábornagy szemléje. Csanady Artur altábornagy, a nagyváradi 17. gyaloghadosztály parancsnoka, tegnap Aradra érkezett. Az altábornagy résztvett ma a helyőrségi tisztikar hadijátékán, meglátogatta az aradi 33. gyalogezred önkéntesi iskoláját és megsemmisítette az aradi helyőrség csapatait. Az altábornagy holnap visszatart az állomáshelyére.

— A mandátum-vesztettek. A koalíciós *Pesti Hírlap*, az új párt lapja nem valami szomorúan siratja el a képviselőket, hanem némi örömmel parentál el egy csomó mandátum vesztet. Az érdekes sorok így hangzanak:

Hogy a képviselőházat nem törvényesen oszlatták föl, az nem vigasztalja a mandátum-vesztett embereket. Közöttük csüggedést tapasztaltunk. A pünkösdi királyság után a legtöbbben elkeseredetten vonulnak felre és visszatérnek régi foglalkozásukhoz. Vége a gyors karrierben való reménykedésnek, amelynek alapja a véletlen szerencse volt. Azok a fiatal urak, akik hirtelen a fórumra kerültek, túlságosan visszaéltek helyzetükkel és minden más érdemet, melyet tehetség és szorgalom szerzett, megvetettek azon hit miatt, hogy: „nyeregben vannak”. *Az analfabéták uralma gyűlöletessé tette a közönség körében a terroriztikus hajlandóságú képviselőket.* E terrorizmussal nagy igazságtalanságokat követtek el, melyeknek példáit különösen a középosztály ferde főfogásait nagyon erősen kifejező budapesti gentry kaszinóban láthattuk. *Itt egészen apró és kétes alakok bukkantak föl, mint a nemzet képviselői és hencserek azokkal szemben, akik a nemzeti köznevelésnek egy nap alatt több szolgálatot tettek, mint valamennyi szájhős és balandor az egész élete alatt.* Az ilyen tapasztalatok okozták, hogy a mandátum-vesztéseket senki sem sajnálja. A választások folytán kirívó igazságtalanságok visszautatást keltettek a társadalomban. A nemzisi megjelenésének tekintik nagyon sokan a mandátumok megszüntetését.

— Prielle Kornélia haldoklik. Fővárosi tudósítónk táviratozza: *Rozsnyainé Prielle Kornélia* állapota ma délelőtt válságosra fordult. Az orvosok a művésznő hozzátartozóinak ma kijelentették, hogy lemondtak a *matróna* elérése. Dél előtt *Korcsák dr. háziorvos* *Jordán dr. főorvossal* kétszer is konziliókat tartott, melynek eredményeként később úgy nyilatkoztak, hogy a nagy betegtalan megéri a reggelt. A művésznő teljes eszméletnél van, láza nincs és semmi fájdalmat sem érez, de annyira gyöngy, hogy egy szót sem tud szólni és néha percekre elakad a lélegzete. *Sógornői, Rozsnyai Irma* és *Etel* tegnap Budapestre érkeztek és odaadón ápolják a művésznőt.

— A Csiky-emiéktábla. A *Kölcsey-egyesület* Csiky-szoborbizottsága ma *Varjassy Arpád* elnökielte alatt ülést tartott, melyen Csiky Gergely pankotai szülőházának emléktáblájával foglalkoztak. *Jankó Gyula* tanár elkészítette a márványtábla tervét, *Albert Andor* szobrász pedig Csiky Gergelynek a táblára illesztendő bronz reliefképeinek gipsz mintáját. A képmás a bizottság teljes megelegedéssel találkozott és így mihamarabb megtörténik a bronzba való öntés. *Edvi Illés* László bejelentette, hogy sikerült hitelen megállapítani a nagy drámaíró szülőházát.

— Általános sztrájk a vaggongyárban. Az immár egy hete tartó vaggongyári sztrájk aggasztóvá kezd válni a gyárra nézve, amennyiben a munkában lévő alkalmazottak is sztrájkjal fenyegetőznek. A dolgozó munkások egy részének hat tagból álló küldöttsége ma megjelent a gyár igazgatóságánál és kijelentette, hogy

ha az igazgatóság nem teljesíti a sztrájkolóknak memorandumba foglalt követeléseit, úgy a munkában lévők is sztrájkba lépnek. Az igazgatóság azonban ismételtén megtagadta ezen kérelem teljesítését s ennél fogva az általános sztrájk kitörése valószínűnek látszik. Az a huszonöt idegen munkás, akik tegnap munkába állottak, ma kiléptek a gyár kötelekéből.

— A tanítók internátusa. Az Aradvidéki Tanítóegyesület és a Délmagyarországi Közművelődési Egyesület által létesített internátus a folyó év szeptember havában megnyílik. A tágas épületben, melynek felszerelése teljesen modern, százötven tanuló nyer majd elhelyezést. Az Aradvidéki Tanítóegyesület ma tartott választmányi ülésén *Kovács Vince* elnök bemutatta az internátus szervezeti szabályzatát, a melyet, mint tervezetet, a gyűlés elfogadott. Ki fogják nyomtatni, hogy minden egyesületi tag a rendkívüli közgyűlésen megtehesse észrevételét. A szabályzat szerint az internátus vezetője a gondnok, ki a felügyelő bizottsággal együttesen irányítja az intézet ügyeit. A felügyelő bizottságban képviselve vannak az internátus fenntartói: a D. M. K. E., az A. V. T. E., Aradvármegye és Aradváros törvényhatósága. Hogy az internátus be fogja váltani a hozzá fűzött reményeket, ezt bizonyítja az a szeretet és érdeklődés is, amelylyel a tanítóság ügyeit intézi.

— Az egyleti sebész. Az aradi iparosok egyik régi, derék törekvésű egyesülete, az aradi iparosok első betegsegélyző és temetkezési egylete a napokban tartotta tisztújító közgyűlést. Megkapjuk ennek a gyűlésnek hivatalos tudósítását, amely azzal az ékesen szóló adattal kezdődik, hogy az ideai rendes közgyűlés a harminchetedik azok sorában, amelyet az egyesület addig tartott. Harminchét év: bizony nagy idő az emberek és az egyesületek életében. A melyik egyesület ilyen multra nézhet vissza, az bizonyára megszerezte az összetartás erejét, s helyes elvek útján folytatja a működését. Harminchét év óta sok minden megváltozott, de az egyesület megmaradt. Hanem, mintha nagyon is olyannak maradt volna meg, mint amint harminchét évnek előtte volt. A minap tartott közgyűlés tudósítása, a megejtett tisztújításról számot adván, azt írja, hogy egyleti sebésznél megválasztott: *Jung Mihály borbély*. Nem tudjuk, hogy az egyleti sebészség csak dísz, vagy pedig olyan hivatal, hogy teendő is járnak vele? Akár így van, akár úgy van, nem helyes. Megengedjük, hogy *Jung Miklós* különben érti az érvágást, a köpülőzést, a sebkötést és egyéb kirurgusi dolgokat; de a mi az orvosok dolga, az maradjon az orvosoké. Nem tudjuk, hogy az egyesület anyagi viszonyai teszik-e, hogy az egyesületi orvoson kívül sebeszsze nem egy orvossebészt választanak, hanem borbélyt: de inkább ne legyen semmilyen sebész, ha nem olyan, a ki annak a pályának él. Ha pedig csak cím ez, akkor is kerülsz el, mert akik hallanak róla, könnyen rossz véleményt alkotnak az egyesület felől, amely pedig egyébként csak elismerésre érdemes. Harminchét év előtt talán még rendjén volt ez, — de ma már más világ van, s annyi az orvosdoktor, hogy nincs szükség a helyüket borbélylyal pótolni!

— Eljegyzés. *László Jenő dr. hódmezővásárhelyi ügyvéd* eljegyezte *Züss Margit* kisaszszonyt Szarvason.

— Csendőrök utja. A ma délután négy óra után Aradra érkezett erdélyi gyorsvonat utasai körében nagy feltűnést keltett, hogy minden állomáson öt-hat főből álló csendőrcsapat szállott föl a vonatra. A csendőrök egy másodosz-

tályu kocsiban foglaltak helyet, amelyet Aradra érve már teljesen megtöltöttek. Az utasok kérdésére a csendőrök csak azt válaszolták, hogy *Székesfehérvárra* mennek.

— Olasz lap — rólunk. *Római* távirat jelent: A Nápolyban megjelenő *Giorno* című lapot elkobozták, mert gyűlölködő kirobanásokkal tárgyalja Magyarországnak az uralkodóházhoz való viszonyát.

— Az első képviselőjelölt. Még alig oszlottak szét az országban a feloszlott ciklus honatyái, még vissza sem adták mandátumukat megbízóik kezébe, már megindul a korteszaj. És az országban legelőször is Csabán. Nagyon hamar. Ki tudja, mikor írják ki még a választásokat. Addig a jelöltek akár ezerszer rekedt szónokolhatják magukat és fiatalok is galamböszre vonulhatnak. *Mindegy. Csabán* már meg van az első képviselőjelölt. És pedig a volt képviselő: *Achim L. András* személyében, akit hívei hétfőn este már kikiáltottak jelöltnek. *Achim* a megtiszteltetést készségesen el is fogadta s a tiszteletére gyújtott fáklyák lobogó világánál mindjárt meg is tartotta programbeszédét, amit a *Fiume*-szálló kis éttermében este bankett követett.

— Szerbia adója. *Belgrád*-ból sürgönyzik hivatalos forrásból: Alaptalan egy egy bécsi lapnak az a híre, hogy az adóbehajtás körül nehézségek merülnek fel és hogy a miniszteriumhoz az a javaslat érkezett, hogy a határozat miatt függesse fel az adóbehajtást. Az adóbehajtás ez év január havában egész simán folyt le és épp annyi adót fizettek be, mint a múlt év január havában. A határozat következményeit nem érzik, mert a kivitelre szánt árut még a határozat előtt szállították ki s a mintegy 20,000 kivitelre szánt szerítés néhány hónapig várhat. A pénzügyi helyzet teljesen megnyugtató, amit az aranyátsió megszűnése is bizonyít. Erre eddig ebben az időszakban alig volt példa.

— A tanítók magyar neve. A tanítók magyar neve érdekében mozgalmat indított már évekkel ezelőtt tanítóegyesületünk, nem minden siker nélkül. Ezt a mozgalmat akarja megújítani *Sófalvi György* igazgató egy indítványában, melyet az A. V. T. E. igazgató választmányához beterjesztett. A választmány ezt egyhangulag elfogadta s a közgyűlés elé terjeszti. Az üdvös mozgalom bizonyára eléri azt, hogy a magyar tanítónak magyar neve is lesz.

— Százhusz gyűrű. Iy című, tegnap megjelent híreinkre vonatkozólag arról szereztünk meggyőződést, hogy a közleménynek *Geller I.* aradi ékszerészre vonatkozó része nem felel meg a valóságnak, a mennyiben *Geller I.* ékszerésznek a szóban forgó ügyben egyáltalán nem volt tudomása, s arról először csak a lapokból szerzett értesülést. Az illető kereskedő jó híre érdekében ezt készséggel igazítjuk helyre.

— Egy herceg tragédiája. *Rómá*-ból táviratozzák: A huszonkét éves *Pignatelli* herceg ma reggel revolverrel agyonlőtte magát. Párnája alatt *Leopardi* verskötetét és *Schopenhauer* egyik művének első kötetét találták. A fiatal hercegnek ma délután volt kitűzve az esküvője *Corigliano* hercegnővel, de nem akarta elvenni a hercegnőt és ezért inkább öngyilkosságot követett el. Az orvosok véleménye szerint az öngyilkosságot szexuális pszichopatológiai állapotban követte el.

— Kilépések a görögkeleti egyházból. *Nagy-arád*-ról jelentik: *Tamáda* községben és vidé-

kén már több év óta állandóan — az idén is — tömegesen lépnek ki a hívek a görögkeleti egyház kötelékéből. Az egyházi adót soknak találják és ezek a szegény emberekre nézve igen fontos probléma. Ugyanis a törvény határozottan előírja, hogy minden embernek iskolába kell járattatni a gyermekét. Vagy az állami, vagy az egyházi, görögkeleti iskolába. Mert Tamásdán állami iskola is van. A görögkeleti egyházi iskolába tandíjat kell fizetni; az állami iskolába ingyenes a tanítás. Ez a különbség a két iskola között. Nagy és lényeges különbség. A szegény emberre nézve életbevágóan fontos dolog. Érthető, hogy inkább járatták gyermekeiket az állami iskola, mint a görögkeleti iskolába és ha régi vallásos szokások utját állják ennek, kilépnek az egyház kötelékéből. A tamásdai tömeges kitéréseknek íme ez a titka. Vannak olyanok is, akik már régebben kitértek az egyház kötelékéből. A törvény értelmében a kilépőknek öt évig a kitérés után kell fizetni az egyházi adót. Fizettek is a tamásdai polgárok becsületesen. Azonban sok tamásdai embertől még öt év után is követelt az egyházközség adót. Ez ellen most tiltakoznak a tamásdai kilépettek. Hosszu beadványt intéztek az alispánhoz, amelyben előadják a kilépés történetét és a törvényre hivatkozva, kéri az alispánt, hogy mentse meg őket az egyházi zaklatásoktól.

— **Megjutalmazott tanító.** Az *Aradvidéki Tanítóegyesület* tagjainak munkásságát eber figyelemmel kíséri s tevékenykedésre serkenti nemcsak dicséretekkel, hanem anyagi eszközökkel is. A múlt évben jutalmat két aradi tanító: *Czirák Márton* és *Balázs Ferenc* nyert, ez évben pedig egy vidéki tanító: *Juhász József* kapott 100 korona jutalmat. Az iskolai szemléltető eszközök tökéletesítésén fáradozik már évek óta s fáradozása sikerét bizonyítja ez elismerés.

— **A miniszter köszönete.** A hivatalos lap közli, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter *Andrási Károly* nagykereskedőnek iskolai adományáért elismerését nyilvánította.

— **Az O. M. K. E. az ásványolaj tartására vonatkozó rendelet ellen.** Az *Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés* január hó folyamán fölterjesztéssel fordult a belügyi és kereskedelmi miniszteriumokhoz az ásványolajok szállítása és tartásáról szóló belügyminiszteri rendelet ellen, melyben a rendelet hatályon kívül helyezését, illetve felfüggesztését sürgette. E fölterjesztés kapcsán most arról értesíti a kereskedelemügyi miniszter az O. M. K. E. et, hogy a maga részéről is fölkererte a belügyminisztert, miszerint az üzlethelyiségben elhelyezett finomított petrolium tekintetében *helyesebb hatályon kívül a rendelet azon intézkedését, mely vasból, vagy fémből készült tartályokat és azoknak robbanást gátló szabadalmazott készülékekkel való ellátását követeli, továbbá módosítsa a rendeletet úgy, hogy a finomított petroliumnak a kézi raktárakban tartható mennyisége arányban álljon a tűzveszélyesebb folyadékok mennyiségével, végül, hogy az elrendelt intézkedések végrehajtására hosszabb határidő engedélyeztessék, illetve, hogy az életbeléptetésre kitűzött határidő kitolasek.*

— **Aki a királynak ad borraivalót.** Aligha dicsékedhetik sok ember azzal, hogy vaóságos megkoronázott uralkodónak nyomott a markába borraivalót, amelyet ez csakugyan zsebre is dugott. Walter Harris azonban elmond egy kedves történetet élményei közül, amikor csakugyan uralkodót ajándékozott meg borraivalóval. A világjáró angol egykor mint a marokkói szultán vendége tartózkodott Marokkóban. Metéknént csónakkirándulásokot tett és ilyenkor a szultán és nagyvezére átvették az evezősök helyét és maguk hajtották előre a csónakot. Mindegyik felül akarta mulni a másikat ügyességben. A szultán legalább tíz evezősapást tett egy percben, a nagyvezér ötször annyit. Harris ezalatt kormányozott és élvezte azt a kevés esőt, melyet az evezősök evezősapásaikkal felvertek.

— **Nincs itt szultán és nagyvezér** — mondotta egyszer az uralkodó. — **Mi evezősök vagyunk és ön az utasunk.**

— **Ugy,** — felelt Harris — akkor, mikor a partra érünk, feljelentem önöket a révkapitányságnál ilyen rossz evezősökkel még soha sem volt dolgom.

— **Akkor itt megállunk** — felelt a szultán — és addig el nem indulunk a part felé, míg bennünket ki nem fizet. Azzal ismét tett egy-két evezősapást visszafelé. Szegény Harris a nagyvezérrel együtt oszronviz lett.

— **Mennyit fizessenek tehát?**

— **Mindegyikünknek egy egy fél pezétát**

— **Jól van** — felelt Harris, csakugyan zsebébe nyult és odaadta evezősöknek a pénzt. Ezek pedig csakugyan zsebre dugták.

Hasonló eset történt a német császárra is. Egy este magában sétált a *Königgräzerstrassen*, midőn egy amerikai ember szólította meg:

— **Fiatal ember, nem tudok németül, nem mondaná meg nekem, hogy hol van a potsdami pályaudvar?**

— **Nagyon szívesen,** — felelt a császár angolul és elkísérte élénk diskurzus közben az amerikai a pályaudvarig. Itt ez azután megveregette a vállát a császárnak.

— **On derék ember, fiatal ember; büszke lennék, ha meginnék egy pohár bort az egészségemre.** Ezzel a kezébe csusztatott egy ezüst markát. A császár elfogadta a pénzt és még ma is őrizgeti.

— **A telefon átalakítása.** *Szél Ernő* aradi postafőnök a következő sorokat teszi közzé:

Az itteni távbeszélő központ leégéséből származó átalakítási munkálatok következtében most a beíró kicserélések vannak folyamatban. Ez okból eikerülhetetlen az, hogy egyes irányokban levő légvezetéseken bekapcsolt előfizetők állomásaik üzemképtelenné válnak hosszabb-rövidebb ideig. Midőn ezt a távbeszélő előfizetőkkel közleni szerencsém van, egyúttal felkérem velem közölni, ha netán valamely előre nem látott okból egy, esetleg két napon túl nem lenne használható a távbeszélő-állomása, hogy azt újlag megvizsgálva rendbehozassam. Arad, 1906. február 21. é. *Szél Ernő* p. t. felügyelő.

— **Anyagyilkos.** *Danzig*-ből táviratozzák: *Damitz Kurt*, egy tizenhétéves hivatalnok ma négyszer rálőtt édesanyjára, aki pár órai szenvedés után sérüléseibe belehalt. *Damitz* ezután elment a rendőrségre és önként bevallotta rémtettét, amelyet azért követett el, mert anyja nem adott neki pénzt.

— **Három millió frankos család.** Néhány nappal ezelőtt a *Waller Frères* párisi gabonakereskedő cég, melynek Romániában két fióküzlete volt, tíz millió franknál nagyobb passzívakkal csődbe jutott. Mint most *Bukarestből* jelentik, a brailai rendőrség elfogató parancsot adott ki a cég brailai képviselője: *Hausmann* ellen, aki a csőd bejelentése előtt való napon, habár tudta, hogy a cég megszüntette a fizetéseit, különböző romániai bankároknál három millió frank kölcsönt vett föl és a pénzzel megszökött. Legjobban a bukaresti *Marmorosch és Blank* bankár cég károsodott.

— **Hármas menyegző** Érdekes családi ünnepség folyt le Berec községben február 19. é. *Bodó Ferenc* földbirtokos aranymenyegzőjét tartotta felesége, született *Eszám* Rozáliával. Ugyanakkor tartotta fia, ifj. *Bodó István* ezüstmenyegzőjét nejével, *Lukács* Karolinnal. A nagyszülők és szülők arany, illetve ezüstmenyegzője után esküdt *Bodó Mária*, az unoka, illetőleg leány, örök hűséget *Paizs Mihály* földművesgazdának. A hármass esketést *Bodó Ferenc* kolozsvári segédlelkész, az unoka, flu és testvér vezette. Az esküvőt fényes lakoma fejezte be.

— **A szegénytanulék konyhája** javára szívesek voltak adományozni: *Biró* Sarolta urhölgy gyűjtőívén: *Szontagh* Gusztávné 8 kor., *Özv. Nikodém* Jánosné 8 kor., *Guld* Emilné 4 kor., *Rottar*

Józsefné 3 kor., *Fuksz J. né* 2 kor., *Morgenstern* Gyula 2 kor., *Barkó* Ferenc 2 kor., *N. N.* 2 kor., *Werner* Imre 1 kor., *Lapuska* Deme er 1 kor., *Spádi* Manó 1 kor., *Polákné* 1 kor., *Brukner* Ella 1 kor., *Bogoczán* Arzén 1 50 fill., *Kristyóry* Jánosné 1 kor., *Barkó* Ferencné 1 kor., *Pókász* Imre 1 kor., *H. I.* 1 kor., *Ziwanek* Emilia 1 kor., *Maresch* Béla 1 kor., *Maresch* Gyuláné 1 kor., *Kosztka* Emil 1 kor., *Hoffmann* Antal 1 kor., *Csutak* Károly 1 kor., *N. N.* 1 kor., *Fejér* Gyuláné 60 fill., *Pfeiffer* Józsefné 60 fill., *Müllerné* 40 fill., *Kiss* Arnold 40 fill. Füléres adományokból 1 50. Összesen 52 kor. A nemesszívű adakozók k igaz és hálás köszönetet mond a testület nevében: *Lantos* Miksa tanító.

— **Elveszett arany nyaklánc.** Szerdán délután a *Haltér*, a *Varjassy* József utca és a *Kossuth* hid közötti útvonalokon elvesztett egy medailonos arany nyaklánc. A becsület-s megtaláló kéri, hogy a nyakláncot, husz korona jutalom ellenében, juttassa *Lukács* Sándor vendéglősnak.

— **Szép fogakat** csakis a *Dentolin* fogcreme használata biztosít. Vojtek és Weisznál. 117

— **I— Az egészség fenntartása és a takarékosság** mindnyájunknak annyira fontos, hogy mindenre, ami e kettőt elősegíti, a legnagyobb figyelmet kell fordítanunk. Nem lehet azért háziasszonyainknak eléggé ajánlani; a családi asztalra mindig *Kathreiner*-féle *Kneipp* málaia kávét szolgáltatni. Ez tisztán elkészítve, vagy nagyobb arányban a babkávával keverve a kávéval ideálját szolgáltaja melyet senki sem fog többé nélkülözhetni, mielőtt jótékony hatását felismerte. Nagyon örömmel fogja tapasztalni minden háziasszony, hogy a *Kathreiner* használata által nevezetesen takarékost lehet elérni. Különösen figyelni be veendő, hogy a babkávából fontos előnyeit csakis a valódi *Kathreiner* bírja, a zárt eredeti csomagokban, melyek a *Kneipp* páter védjeggyel vannak ellátva. Főleg óvakodjunk a nyitva mérleget pörkölt termékektől.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **Bánffy Dezső a vizsgálóbíró előtt.** Fővárosi tudósítónk jelenti: A nagy port felvert *Zeisig* féle röpirat miatt folyamatba tett felség sértési bűnügy nyomozatának során a lapok naponta hosszabb tudósításokban számoltak be a bűnügy egyes fejezeteiről. Ezen tudósításokban természetesen belejárt a politika is s mindegyik lap a maga pártpolitikai szempontjából mérlegelte a nyomozat adatait s az ügygyel kapcsolatba hozott személyeket. Így történt aztán, hogy a *Pesti Hírlap* egyik közleménye miatt *Gajári* Ödön, az *Ujság* felelős szerkesztője rágalmozási sajtópört indított. Ezen sajtópörre a *Pesti Hírlap* ugyancsak sajtópörrel felelt, visszavádat emelve rágalmozás és becsületsértés vétségéért az *Ujság* szerkesztője ellen. Ezen kétös sajtópörben *Bakonyi* dr. vizsgálóbíró tegnap hallgatta ki *Légrádi* Imre dr., a *Pesti Hírlap* felelősszerkesztőjét, ma délelőtt fél 11 órakor pedig tanuként hallgatta ki *Bánffy* Dezső bárót. A kihallgatás alig tartott tovább egy negyedóránál. A hirhadt röpirat nyomán nem kevesebb mint 26 sajtópör keletkezett s ezekben még mindig folyik a vizsgálat.

§ **Gyilkosság bittal.** Mácsán múlt év december 24. é. *Csölye* Szimlon, *Pankotán* Juon, *Hekszán* Péter és *Hekszán* Pável régi ellenségüket, *Pécskán* Stefánt megtámadták az utcán és addig verték botjaikkal, míg a szerencsétlen ember ki nem adta lelkét. Halált okozó súlyos testi sértés büntette miatt került ma mind a négy legény az aradi törvényszék esküdtbíró sága elé, amely bűnösnek találta őket a terhükre rótt bűncselekményben. A bíróság a vádlottakat egyenként 6—6 esztendősi fegyházra ítélte. A tárgyalást *Köller* János vezette, a vádhatóságot *Fikber* Károly kir. alügyész képviselte. A védelmet *Avarfy* Ferenc látta el.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Az Aradi Közlöny távirati közlése.

Szombat, február 22

Amerika változatlan. Kínát és vételkedv mérsékelt. Elkelt 20,000 métermáza buza tartott áron. Az árak 100 kilónként számítva:

Zárás 13 órakor:

Buza 1906. áprilisa	16.86—16.88
Rozs 1906. áprilisa	13.70—13.72
Zab 1906. áprilisa	15.32—15.34
Tengeri 1906. májusa	13.90—13.92
Uj őszi buza 1906-ra	16.78—16.80

Zárás 5 órakor:

Buza 1906. áprilisa	16.86—16.88
Rozs 1906. áprilisa	13.68—13.70
Zab 1906. áprilisa	15.32—15.34
Tengeri 1906. májusa	13.88—13.90
Uj őszi buza 1906-ra	16.78—16.78

Irányzat csöndes.

Zárás 5 órakor:

Csútrák hitelrészvény	675 75
Magyar hitelrészvény	789 75
Lezártbank részvény	524.—
Rima-Murányi vasúti részvény	538 50
Csútrák-magyar államvasút részvény	673 50
Köszeti vasút	595 50
Városi villamos vasúti részvény	326.—
Erzsébet szanatórium sorajegy pénzben	10.50
Erzsébet szanatórium sorajegy arban	11.50

A háziasszony gondoskodásán múlik a család áldve boldogsága!

A Kathreiner-féle Kneipp-maláta kávé

Kathreiner előállítási módszere révén kellemes ízű, az egészséget előmozdító és olcsó, ez által a legmegbecsülhetlenebb előnyöket nyújtja minden háztartásnak!

Minden vásárlásnál hangsúlyozzuk kifejezetten a Kathreiner nevet és csak eredeti csomagokat kérjünk Kneipp páter védjeggyel.

CSARNOK.

Sherlock Holmes újabb kalandjai.

II. A sárga arc, vagy a norbury-i rejtély.

Irta: Conan A. Doyle.

Angolból fordította: Róth László. (6)

(Folytatás.)

Holmes és én feszült érdeklődéssel hallgattuk e rendkívüli történetet, melyet egy nagy felindulás hatása alatt álló férfi töredezt, szakgatott módon beszélt el. Társam egy ideig csendesesen ült gondolatokba merülve, állát kezére támasztva.

— Megtudna-e esküdni arra, hogy férfarc volt-e az, amelyet látott? — szorult meg végre.

— Amikor csak láttam, mindig bizonyos távolságban állottam tőle és így lehetetlen ezt megmondanom.

— De mégis úgy látszik, hogy ez az arc mély benyomást gyakorolt önre.

— Igen. Természetellenes színe volt és különös merevség üt a vonásokon. Midőn közeledtem, egy ugrással eltűnt.

— Mennyi ideje kérte fele ége öntől azt a 100 font sterlinget?

— Csaknem két hónapja.
— Látta ön valaha előbbi férjének arc-képét?

— Nem. Halála után kis időre Atlantában tűz ütött ki és minden irata elpusztult.

— Nos és mégis volt gyászjelentése? On azt állítja, hogy látta ezt.

— Igen. A tűz után kettős gyászjelentést adott ki.

— Találkozott ön valaha olyannal, ki ne-jét Amerikában ismerte?

— Nem.

— Avagy kapott-e innen leveleket?

— Tudtommal nem.

— Köszönöm. Szeretnék kissé gondolkodni a dolog felett. Ha a lak állandóan elhagyott marad, némi nehézségeink lesznek. Ha — a mit valószínűbbnek tartok — a lakokat előre figyelmeztették az ön jövetelére s ezek elhagyták a házat, mielőtt ön tegnap oda belépett akkor most már visszatértek és így könnyedén tisztázni fogjuk a dolgot. Tanácsom az, hogy térjen vissza Norburyba és tartsa szemmel ismét a mezei lak ablakait. Ha alapos a gyanuja, hogy a házat lakják, ne menjen oda, hanem táviratozzon nekünk. Ekkor egy óra múlva mi önnel leszünk és rövidesen kikutatjuk a dolgot.

— És ha üres lesz a lak?

— Ez esetben holnap kijövök s ekkor majd beszélünk a dologról. Isten önnel és ne izgassa föl magát, amíg erre valóban oka nincs.

— Félek, rossz ügy ez, Watson, mondta barátom, midőn Grant Minrot kikísérve, visszatért a szobába. Mit szólna az esethez?

— Gyalázatos színe van mondtam.

— Igen, valami nagy zsarolásról van szó. Ha nem, nagyon csalódtam volna.

— Nos és ki a zsaroló?

— Annak a lénynak kell lenni, aki az egyedüli kényelmes szobában lakik és aki a kandallón a fényképet őrzi. Szavamra Watson, nagyon érdekes ez az ólomsárga arc az ablakban és a világeért sem mulasztanám el az esetet.

— Van már valami föltevésed erről?

— Igen, egyelőre van és meg volnék lepve, ha nem lenne helyes. E nőnek első férje lakik a házikóban.

— Honnan gondolod ezt?

— Hogyan magyarázhatnók meg máskülönben örült félelmet, melyivel megakadályozta, hogy második férje belépjen a házba. A tényállítás, amint én elképzelem a következő: E nő Amerikában ment férjhez. Férjében gyűlöletes tulajdonságokat fedezett fel, vagy, hogy úgy mondjuk, ez undorító betegségben szenvedett, minek következtében bélpoklos, vagy gyengeelméjű lett. A nő végül megszökött tőle, visszatért Angliába, megváltoztatta nevét és amint ő gondolta, új életet kezdett. Három éve volt férjénél és azt hitte, hogy helyzete már eléggé biztosítva van, miután második férjének megmutatta ama férfi gyászjelentését, akinek nevét felvette. Ekkor hollétét vagy előbbi férje, vagy gyaníthatólag ama rosszlelkű asszony, aki szövetezett a beteggel, felfedezte. Ezek irtak az asszonynak és megfenyegették, hogy eljönnek és leleplezik. Ő ekkor 100 sterlinget kért, hogy hallgatásukat megvásárolva, tőlük megszabaduljon. Ők ennek dacára is eljöttek és midőn a férj véletlenül megemlítette, hogy új lakók költöztek a házikóba, az asszony rögtön tudta, hogy ezek üldözik. Várt, míg férje elaludt s ekkor odarohant, hogy rábeszélje őket: hagyják békében. Miután eredményt nem ért el, másnap reggel újra elment és férje, miként nekünk elbeszélte, akkor találkozott vele, midőn éppen kilépett a házból. A nő megígérte neki, hogy nem megy oda többé, de két nap múlva a remény, hogy talán rettenetes szomszédjaitól megszabadulhat, arra készítette, hogy még egy kísérletet tegyen és magával vitte a fényképet, melyet valószínűleg követeltek tőle. A beszélgetés közepén egyszerre csak berohant a család és elmondja, hogy az ur hazaérkezett, minek következtében neje tudva, hogy egyenest a házikóhoz fog jönni, valószínűleg gyorsan kivezette a lakókat a hátsó ajtón keresztül a fenyőberekbe, mely mint említve lett, a házhoz közel terült el. Ily módon a férj a lakot üresen találta. Nagyon csodálkoznék rajta, ha még ma este is üres lenne. Nos mit szólna itevéselmhez?

— Tele vannak gyanítgatással.

De minden tényt teljesen fednek. Ha új dolgok jönnek tudomásunkra, melyeket elméletem nem képes megmagyarázni, még mindig elég időnk marad ezt újra megvizsgálni. Jelenleg addig semmit se tehetünk, míg norbury-i barátunktól újabb tudósítás nem érkezik.

Nem kellett sokáig várnunk. Alig fejeztük be teázásunkat, midőn a sürgöny megjött, mely következőképpen hangzott:

— A bérlők még itt vannak. Az arcot ismét láttam az ablakban. A 7 órai vonattal várom önt, addig egy lépést sem tessék.

Midőn a vonatról leszálltunk, s peronron várt bennünket és az állomás lámpáinak világánál láthattuk, hogy nagyon sápadt volt és izgalomban remegett.

— Még itt vannak, Mr. Holmes, mondta kezét barátom karjára téve Midőn ide jöttem, világozságot láttam a házikóban. Egyszer s mindenkorra véget vetünk a dolognak.

— Mi tenát az ön terve? kérdezte Holmes, midőn a sötét, fáktól szegélyezett utra tértünk.

— Tervem az, hogy egyenesen berontok, ha kell erővel is és megnézem, ki van a házban.

— Tökéletesen elhatározta magát, hogy fellebbenti a fátyolt a titokról?

— Igen, tökéletesen.

— Jól van, azt hiszem önnek igazsága van. Bármilyen legyen is az igazság, ez mégis jobb a határtalan, kínzó kételynél. Fel kell mennünk. Bár törvényellenesen cselekszünk, mégis azt hiszem, a jelen körülmények között ennyit kockáztathatunk.

(Folytatása következik.)

A felelős szerkesztő távollétében a szerkesztésért felelős:

Kintzig-Kopár Ferenc.

NAPIREND.

Február 23. Péntek. Róm. kath. naptár: Dam. Péter. — Protestáns naptár: Damián. — Görög-keleti naptár (február 10.): Karalamp. — A nap két 6 óra 55 perckor, — nyugszik 5 óra 33 perckor.

Időjelzés. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint, a mai napra a következő időjárás várható: Változóköny, fagypontról körüli hőmérséklet, sok helyütt esapadék.

Február 23. Az aradi turista-egyesület vigalmi bizottságának ülése este 6 órakor.

Február 24. Az aradi tanítók köre tanügyi szakosztályának ülése délután 4 1/2 órakor. — Iskolaszéki ülés délután 4 órakor.

Február 25. Az arad-csanádi gazdasági takarékpénztár részvénytársaság közgyűlése délelőtt 11 órakor. — A pankotai néphank részvénytársaság közgyűlése délelőtt 11 órakor. — A Victoria takaré- és hitelintézet mint részvénytársaság közgyűlése délelőtt 10 órakor. — Az aradi önkéntes tűzoltókar közgyűlése délelőtt 10 órakor (Tűzoltólaktanya.) — Az országos vöröskereszt-egyesület aradi fiókjának közgyűlése délelőtt 11 órakor (Városház.)

Nemzeti Színház.

Bérlét 139. sz.

Pénteken.

Pénteken, 1906. évi február hó 23-án.

Baccarat.

Színmű 3 felvonásban. Irta: Henri Bernstein. Fordította: Góth Sándor.

SZEMÉLYEK:

Lebourg báró	Keszler Ede.	Bragelin	Várnai Jenő.
De Chacero	Beregi S.	Heléne	Kápolnai J.
Amélie	Delli Lajos.	Lebourg-né	Bácsné.
Brial herceg	Szathmári A.	Doullence	Veszpréminé.
De Brechebel	Mariházi M.	De Thisieuxné	Rákossy Gizli.

Kezdete este 7 és fél órakor.

NYILTTÉR.*

BELATINY PEZSGÓ

PARIS 1889
ALMA
EXPOSÉ

Főraktár Aradon: Fejér Gyulánál. 2904

A Műveltség Könyvtárának

második kötete

Megjelent!

AZ EMBER

Testi és lelki
élete,
egyéni és faji
sajátságai.

470 szöveg-
képpel és
39 műmel-
léklettel.

470 szöveg-
képpel és
39 műmel-
léklettel.

AZ EMBER című mű tartalma:

- Bevezető. Irta: Lenhossék Mihály.
Az ember származása és helye a természetben.
Irta: Gorka Sándor.
Az emberi test szerkezete és működése.
Irta: Pekár Mihály.
A szellemi munka természete. Irta: Ranschburg Pál.
Az ember faji sajátosságai. . . Irta: Semayer Vilibald.
Betegség és egészség. Védekezés a betegségek ellen.
Hogyan éljünk. Irta: Dalmady Zoltán.
A lelki életről. Irta: Alexander Bernát.
A lelki élet abnormitásai. . . Irta: Ranschburg Pál.

Ara diszkötésben 24 korona.

Megrendelhető minden könyv-
kereskedésben.

A Műveltség Könyvtárának
további kötetei félévi időkö-
zökben jelennek meg.

A Műveltség Könyvtárának részletes prospektusát kívánatra szí-
vesen küldi az „Athenaeum” irodalmi és nyomdai részveny-
társulat könyvkiadó-osztálya Budapest, VII., Kerepesi-ut 54.

215—906. szám.

Földhaszonbérleti hirdetés.

A m. kir. közalap. uradalomhoz tartozó Temesvármegye Drágsina község határában a Temes folyó jobb partján fekvő 331¹⁰⁰/₁₈₀₀ holdas birtok 1906. évi október 1-től 1919. évi szeptember hó 30-ig terjedő 13 évi időtartamra a Buziás fürdőn székelő m. kir. közalap. gazd. ker. főtisztviség hivatalos helyiségében 1906. évi márczius hó 21-én d. e. II órakor tartandó zárt ajánlatokkal összekötött nyilvános szóbeli verseny útján bérebe fog adatni.

Erről bérelni szándékozók azzal értesítetnek, hogy az 1 koronás bélyeggel és kellő bánatpénzzel ellátott írásos zárt ajánlatok, melyben a holdankint megajánlott évi haszonbér összege számokkal és betűkkel kiírandó és kijelentendő, hogy ajánlattevő a bérbeadási feltételeket ismeri és azoknak magát aláveti — borítékozva a fenti határidő előtt a főtisztviséghez benyújtandók.

Bánatpénzül 662 korona csatolandó a zárt ajánlathoz, vagy teendő le az árverés megkezdése előtt.

Oly egyének, kik gyámság vagy gondnokság alatt vagy az uradalommal perben állanak, vagy bérhátralekosok, az árverésből kizáratnak.

Elkésve érkezett vagy kellőleg ki nem állított ajánlatok figyelembe vételni nem fognak.

Az ajánlattevők közötti szabad választási jog a nagyméltóságú vallás és közokt. m. kir. ministeriumnak fenntartatik.

A részletes feltételekről főtisztviségnél és a nagykövevény-kir. közalap. ispánságnál a hivatalos órák alatt betekintheők.

A birtok legkésőbb 1908. évi október végéig a gazdaság viteléhez szükséges épületekkel az uradalom által fog elláttatni.

Buziásfürdő, 1906. évi január hó 30-án.

A m. kir. közalap. gazd. ker. főtisztviség.

Tégla, Cserép

legkedvezőbb kapható

Pollak Sándor

lörkemence téglagyárában

Mikalakán, a Radnai-ut végén.

Városi telefon 206—255.

Gyári . . . 515.

Rendelések felvételére Kőrösi u. 7. sz. irodában, vagy Rákóczy u. 28. sz. lakásomban. A téglat váms és fuvarmentesen saját igáimmal házhoz szállítom. — A gyárba saját új műtárgy vezet. 84

3293—1906. sz.

Hirdetmény.

Az 1906. évi január hónapban engedélyezett italmérések várható forgalmáról az aradi m. kir. pénzügyőri biztos által beterjesztett összeírásról jegyzék 6 darab ívét az állami jövedékről szóló 1899. évi XXV. t. cz. 17. §-a és az erre vonatkozó utasítás 17. §-a értelmében 1905. évi február hó 22-dik napjától számítandó 8 napra közszemlére azzal tesszük ki, hogy

azokat az érdekelteket, sőt szerint dr. Marschall Lajos, ifj. Fitus Józsefné, Lella József, magyar állami vasutak altisztje köre, Danovics Fülöp és Hózer Józsefné, akik italmérésre engedélyt kaptak, nemcsak megtekintethetik, hanem az azokban kitüntetett forgalmi adatokra nézve az érdekelteken kívül a kereskedelmi testület és ipar-testület is nyújthatnak be a város fogyasztási adófelügyelőségénél észrevételeket.

Arad, 1906. évi február hó 17.

A város tanács.

Kérem a czéget nem össze-
téveszteni!

Uraságoktól

használt nyári és téli férfi-ruhákat, utazó bundákat, háló-, ebédlő- és más b. tereket a legmagasabb áron veszek és eladok rendkívül olcsó árak mellett Kivánatra házhoz is megyek. Frack öltönyök kölcsönj mellett kaphatók.

ROTH A.

Aradon, Asztalos Sándor utca 5. sz., az „Arany ABC” mellett. 221

Kérem a czéget nem össze-
téveszteni!

Telefon szám 528.

Telefon szám 528.

FRÄNKL S. JÓZSEF

tűzifa-, szén-, cement és sárga üzlet

NAGYVÁRADI-UT 12

Tűzifát

öleknél, w. genoniat és aproz. szalon fűtőkészlet, koksot, p. csi mosóit szén- és bük. fűtőkészlet. Aproz. t. fát és szén- szállítok.

Gurahonci cement w. g. és mázsaszámra s nagy sárgaüztár márványból.

Együttel jelentem, hogy detailüzletet nagy telekkel s kényelm. lakással együtt f. é. május hó 1-ére átad-
nám. Ezen irányban bármikor keresztem tel. ár. yalozok.

643

FRÄNKL S. JÓZSEF.

PÉNZ! BAUER ANTAL PÉNZ!

hatóságilag engedélyezett közvetítő intézete

Aradon, Boros Béni-tér 17. szám.

Elismert legolcsóbb pénzkölcsön

földbirtokokra, városi bérházakra és bért nem jövedelmező házakra, már 300 koronától a legmagasabb összegig.

Tőkekamat törlesztéses kölcsön

10, 15, 20, 30, 65 évig 4%, 4½% földekre, 6%, 6½% házakra, p. o. 50 évi tőkekamat törlesztésre fizet évente 100 korona után 5 korona 46 fillért és 50 év múlván kifizette a tőkét és kamatot és mivel sem tartozik. Az adós bármikor felmondhat, csak egy ½ évi felmondással, az intézet ellenben nem. Előleges költség nincsen, a bekebelezési költséget kívánatra előlegezem. A drágább kamata tartozásokat konvertálok. Gyors elintézés, jutányos kiszolgálás. — Továbbá állami, megyei tisztviselők, vasutasok, katonatisztek 1800 korona törzsfizetés után kapnak már kölcsönt 1300 koronát fizetéselőjegyzésre, nyugdíjasok is kapnak 1100 koronától kezdődik a kölcsön. Válaszbélyeg csatolásával felvilágosítás ingyen. Földhitelre csak telekkönyv és kataszteri birtokiv szükséges, házakra telekkönyv, házbérvallomás. — Üzletvezetők kerestetnek.

Érdekfeszítő könyv.

Tausch Jenő, nagytehetségű aradi tengerésztiszt útleirása, melyet a korán elhunyt ifjúnak nővére, Darányiné-Tausch Frida rendez sajtó alá, példányonként 3 koronáért megrendelhető Darányiné-Tausch Fridánál Aradon, Vörösmarty-utca 2. szám alatt.

HADIHAJÓN.

≡ HADIHAJÓN ≡

lesz a czime a rendkívül becses műnek, melyet nekünk, szárazföldieknek annál is inkább érdemes megszerezni, mivel a néhai szerző a „Szigetvár“ nagy czirkáló hadihajón tett világkörüli utját, a tengerészelet örömeit, veszélyeit, fáradságait a közvetlen megfigyelés és tapasztalatélénkségével tárja elő.

860

Valódi orosz, Caravan és chinai

TEÁK

eredeti csomagokban és kimérve.

Legkedveltebb fajták.

	csom.	Kor.
Különleges keverék	kis	—,50
"	közép	1.—
"	nagy	2.—
valódi Popoff 4 sz. tuczat		7.—
"	6 "	5.—
"	8 "	4.50

Legkedveltebb fajták.

Rum	Jamaicai	üveg	Kor.
"	"	1/2 liter	1.70
"	"	1 "	3.40
"	"	1/2 "	2.70
"	"	1 "	5.40
"	"Hungaria"	1/2 "	1.—
"	"	1 "	2.—

Valódi Jamaicai

RUMOK

ismert saját töltésű üveginkben.

Legelőnyösebben ismert bevásárlási hely.

Vojtek és Weisz

drogueria és parfumeria nagykereskedése

≡ ARADON. ≡

Felnöttek és gyermekek

előszeretettel veszik a friss és kellemes ízű

Hajós-féle

Csukamájolajat.

Ára egy üvegnek használati utasítással 2 korona.

20 év óta tartó tyukszememet

kiirtottam az ön által feltalált világhírű Hajós-féle

„ANAGALLIN“-NAL,

miért is hálás köszönetet mond érte, tisztelője

Oláh Ferencz,
Arad-Ujtelep.

Ára egy üvegnek 70 fillér.

Óvakodjunk értéktelen utánzatoktól; csakis Hajós-féle „Anagallin“-t tessék kérni és elfogadni. 3861

Rhenma, csusz, köszvény

fájdalmaknál rögtön enyhülést idéz elő a

„Methylol“ balzsam. (Törvényesen védve)

Egy párszori bedörzsölés után a legmakacsabb fájdalom is megszűnik. Ára egy adagnak 1 kor. 60 fill.

Kapható az egyedüli készítőnél:

Hajós Árpád

gyógyszertárában az Isteni Gondviseléshez

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

PRÓ HIRDETÉSEK.

A kinek

ismerettség híján

árasztásra,
szelvényre,
üzletvezetésre,
könyvelésre,
segédre,
ispánra,
gazdatisztára,
kulcsárra,
vinszellőre,
kertészre.

kulcsárnóra,
gazdasszonyra,
szakácsnóra,
szobalányra,
házi- vagy
irodaszolgára,
pénzbeszédőre,
házmesterre,
stb.-re
van szüksége

AKI

eladni kíván

szobort,
szongorát,
borot,
gyümölcsöt,
gabonát,

üzletet,
műhelyt,
lakást stb.;
VAGY

AKI

hőrebéni kíván

birskot,
házi
vadászterü-
letet,

halászatot,
telket,
kocsit,
lovat,

AKI

szolgálatot vétele vagy bérebevétel cél-
jából keresi;

AKI

valamely állást betölteni kíván: legbizto-
sabbban értekezni, ha az

"ARADI KOZLONY"

Kis hirdetés

rovatait használja.

Kiadó lakás!

4 szoba, 1 alkoven, fürdőszoba és
egyéb mellékhelyiségekből álló lak-
ás a fő-ut közvetlen közelében
május 1-től kiadó. Cím a kiadó
hivatalban. 639

Ügyvédi naplók

és főkönyvek rendkívül finom erős
papírból egész vászon kötésben bőr
sarokkal 500 oldal tartalommal
24 kor. Kaphatók Ingusz I. és Fia.
Könyv és papírkereskedés. 285

Felső kereskedelmi iskolát

jó sikerrel végzett ker. gyakorlott
levelező jó referenciákkal, 1500
kor. kezdő fizetéssel alkalmazást
nyer. — Bővebbet a kiadóhivatal-
ban. 610

Huszonhat éves

jóforgalmu fűszerkereskedés és ital-
mérés haláleset miatt azonnal át-
adandó. Felvilágosítást ad Fischer
Samu, Békéscsabán. 658

Schveffer és Vörös

virágkereskedésük

Aradon, Minorita-palota.

Elfogad a legjutányosabb árakban

koszoru, csokor

és egyéb

virág-diszítéseiteket.

Parkirozásokra tervvel és költ-
ségvetéssel díjmentesen szol-
gálunk. 645

18071—1905. kh.

Hirdetmény.

Az ásvány olajak szállítása és tartásáról 2970—1870. sz. belügyminisz-
teri kö rendelet módosításáról szóló és alább közölt 112775—III-o. 1905. szám a.
kibocsajtott belügyminiszteri körrendeletet ezennel közhírré teszem azzal, hogy
az ezen módosított körrendelet 1906. évi márczius hó 1 től, tehát az életbe
léptetés napjától kötelező

Arad, 1905. évi november hó 27-én.

Sariot Domokos, s. k.
főkapitány.

Másolat, 112771—III o. 1905. B. M. számú körrendelet az ásvány olajak
szállítása és tartásáról szóló 2970—870. sz. B. M. körrendelet módosítása. 1.
§. A 21 Célzús alatti hőmérsékletnél az Abel-féle készülékben meggyuladó
ásványolaj (tűzveszélyes petróleum), továbbá mindezenmő petróleum, aether,
benzin, ligroin, kénather, benzol, szénkéng, valamint esetleg később, külön
rendelettel, ide sorolandó robbanó folyadék, a tűzveszélyes petróleumra vonat-
kozólag 1 (egy) kilogrammát, felsorolt többi folyadékot illetőleg 1/2 (fé) ki-
logrammál nagyobb mennyiségben, csak a belügyminiszternek a kereskedelmi
miniszterrel egyetértőleg a belügyminiszterium kiküldöttjének előklats mellett,
a kereskedelmiügyi miniszterium a kir. József műegyetem, a m. kir. techno-
logiai iparmúzeum, a budapesti kir. iparfelügyelő és azaz a tűzoltó szövetség
egy-egy kiküldöttjéből álló bizottság által eszközölt előzetes hatósági és szak-
értői vizsgálat alapján engedélyezett robbanást meggátló szerkezettel ellátott
és hornyolással illesztett szegecselt vagy hegesztett vas vagy fém edényekben
raktározható és tartható az alábbiak számára 2 §. Ugyanily edényekben tar-
tandó üzlethelyiségekben a 21 Co nál nagyobb hőmérsékletnél az Abel féle
készülékben meggyuladó ásványolaj (finomított petróleum) is. 3. § Az 1. és
2 § ban felsorolt anyagokból a) üzlethelyiségben finomított petróleumból 300
kgr., tűzveszélyes petróleumból 200 kgr., benzinnél 100 kgr., ligroinból 50
kgr., benzolból 50 kgr., petróleum aetherből 25 kgr., kénatherből 10 kgr.
és szénkéngből 10 kgr. b) üzlethelyiségekhez vagy ipartelephez tartozó (kézi)
raktárhelyiségben: finomított petróleumból 800 kgr., tűzveszélyes petróleum-
ból 600 kgr., benzinnél 800 kgr., ligroinból 300 kgr., benzolból 300 kgr.,
petróleumaetherből 150 kgr., aetherből 60 kgr. és szénkéngből 60 kgr.
mennyiségnél több nem tartható 4 § A helyi rendőrhatalóság különös szak-
értelemmel bíró kereskedőknek vagy iparosoknak (pl. drogueristáknak) meg-
engedheti, hogy kézi raktárakban a 3. § b) pontjában megszabott mennyiségek
felel többet tarthassanak. 5 § Az 1. és 2. § ban felsorolt anyagokból a 3
illetve 4 § ban megszabottnál nagyobb mennyiségben tartása a) épületben
csak akkor engedhető meg, ha az lakásul nem használatik és más lakott tűz-
biztos épülettől legalább 20 méter, könnyen gyuladó épülettől legalább 50 méter
távolságban fekszik, és az ily épületek is kizárólag ezen célra szolgáló oly világos
s jól szellőzött raktárhelyiségben, melynek padlója, oldalfalai, valamint menye-
zete meg nem gyuladó anyagokból épül. és legalább 10 cm magas ajtóknál
szűbbökkel, ugyszintén kívülről zárható vasajtókkal és vas ablaktáblákkal
van ellátva, b) szabadban vagy meg nem gyuladó anyagokból épült
fészerekben, csak minden lakott épülettől legalább 20 méter távolságban fel-
állított tartányokban engedhető meg. 6 § Az 5 § b alatti esetekben a tartányok
egymástól legalább 60 cm. távolságban emelt pillérekre vagy vasgerendákra úgy
helyezendők el, hogy a tartányok feleke alatt a szegecssorok mentén legalább
50 cm. magas, hozzáférhető úr maradjon. A pillérek és vasgerendák úgy
helyezendők el, hogy a szegecseles szabadon maradjon. A föld színe fölött
elhelyezett tartányok alatt, a tartány alapterületét körös körül legalább 10
cm.-rel meghaladó terület folyadékot át nem eresztő burkolattal látandó
el és oly méretű fa al vagy földszánczozal övezendő, hogy légtámadása esetén
a tartány egész tartalma, az övbe foglalt ürben elférjen. A föld színe alatt
elhelyezett tartányok üregének szintén folyadékot át nem eresztő anyagból
készültnék és oly méretűnek kell lenni, hogy a szabadon maradt ürbe a
tartányok egész tartalma beférjen. 7 § Minden raktárhelyiségben és minden
tartány mellett kellő mennyiségű homok tartandó készletben. 8 § A
robbanást meggátoló szerkezettel ellátott edények (tartályok) tartására köte-
lezettek tartoznak azok használhatóságáról és jókarban léteről időnkint,
esetleg szakközvegek útján meggyőződést szerezni, mert ha az edények (ar-
tályok) rossz karban léte vagy használhatatlan ége miatt robbanás
történne az ez által előidezett károkkért vagy szerencsétlenségekért az
azok tartására kötelezettek nemcsak anyagilag, hanem büntető jogilag is
felelősek. 9 § Az elsőfoku rendőrhatalóságok kötelesek helyszíni szemle útján
időnkint meggyőződést szerezni, hogy az 1. és 2. § ban felsorolt anyagok ár-
sításával, raktározásával és tartásával foglalkozók a jelen r. ndeletben előírt
kötelezettségeknek eleget tettek-e? 10 § A ki az 1. és 2. §-ban felsorolt
robbanó vagy könnyen meggyuló anyagok árusítására, raktározására és tartá-
sára vonatkozó jelen rendeletben foglalt szabályokat megszegi, a mennyiben
cse ekménye súlyosabb beszámítás alá nem esik, az 1879 XL. t. cz. 109. § a
alapján 15 napig terjedhető elzárással és 200 koronaig terjedhető pénzbünté-
téssel büntetendő. 11 § Jelen rendelet 1906. év márczius hó 1 én lép életbe
és mindazok, kik az 1. és 2. § ban felsorolt anyagok árusításával (forgalomba
hozatalával, raktározásával és tartásával) foglalkoznak, tartoznak a jelen ren-
delet határozmányai értelmében a fentjelzett időpontig, robbanást meggátló
szerkezettel ellátott és hornyolással illesztett szegecselt vagy hegesztett edé-
nyek beszerzéséről gondoskodni

Budapest, 1905. évi november hó 10 én.

Kristóffy.

Mielőtt kávét vásárolna,

kérem tegyen egy próbavásárlást a
híressé vált

Palermo pörkölt kávéból,

amely úgy teljes, mint fekete kávé-
nak valami fenomenális finom, ize,
aromája páratlan, az idegekre nem
ártalmas, szapora és igen kiadó.
Hetenként kétszer friss pörkölés:
eredeti 1/4 és 1/2 kilós csomagolás-
ban csakis egyedül

Dürr Gusztáv

fűszerkereskedésében kapható

a városházzal szemben.

Ertéktelen utánzatoktól óvakodni;
minden csomag cégem nevével és
ólompecsétemmel van ellátva. 195

Jegygyűrűk!

és mindennemű ékszerek 14
karatos aranyból és finom
ezüstből, ugyszintén arany,
ezüst, orosz tulazüst és min-
dennemű fém és inga, fa i,
ébresztő órák rendkívül nagy
választékban, olcsó árak mellett
kaphatók

IGAZ SÁNDOR

mű-órás és ékszerész

Arad, Szabadság-tér.

Simonyi-utca sarkán,
régli színház épület. 232

M. kir. szabadalmazott

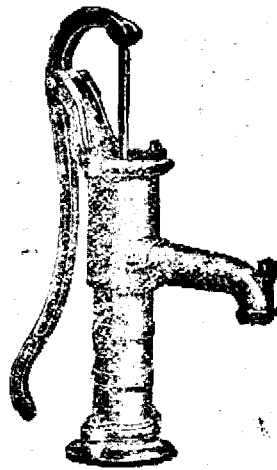
Borszivattyuk

és hozzá való legjobb minőségű
gummi csövek legolcsóbb gyári
árakon.

A szivattyu hengerből a bor utolsó
cseppig kifolyik, a szőlő magvak
héjak és egyéb tisztátalanságok
szonnal továbbíthatnak, ezáltal a sziv-
vattyu nem romlik és a bort nem
ronthatja, a gépezet jó működé-
sért 3 évi jótállás, ingyen javítás.

Tüzi fecskendők

Golyo szelepekkel. Közse-
geknek legalkalmasabb,
mert homokos és sáros víz hasz-
nálásánál sem tagadják meg a
szolgálatot, — a gép jó működé-
sért 3 évi jótállás (ingyen javítás),
hozá való országos egységes csa-
varok és a legjobb minőségű be-
től gummiroztott kender-csővek a
legolcsóbb árban.

Kutak

a hozzávaló
csövekkel
olcsóbbak és
jobbak, mint
bármely bel-
vagy külföldi
gyárban.

Hönig Otto

m. királyi szabadalmazott tüzi fecskendő
és szivattyu készítő. 274

Arad, Rákóczi-utca 27. sz.

Egy borprés eladó.